

«Бібліосвітові» – 15

БІБЛІОСВІТ

Інформаційний вісник

2 (46) 2013

Київ 2013

ББК 78.34(4Укр)

Б 59

Бібліосвіт : інформ. вісн. – Вип. 2 (46) 2013 / [редкол. : Г. Саприкін (голова редкол.), Т. Сопова (відп. ред.), О. Виноградова, Т. Якушко] ; ДЗ «Держ. б-ка України для юнацтва». – К. : [б. в.], 2013. – 86 с.

Інформаційний вісник «**Бібліосвіт**» висвітлює інноваційні методи та досвід роботи закордонних і вітчизняних спеціалістів бібліотечної справи; вміщує статті про духовне, правове виховання молоді; надає результати соціологічних досліджень, які проходять у бібліотеках України, просування читання, бібліографічна робота бібліотек.

Електронна версія інформаційного вісника «**Бібліосвіт**» розміщена на сайті ДЗ «ДБУ для юнацтва» http://www.4uth.gov.ua/library_science/bibliosvit/index.htm.

Редакційна колегія: Г. Саприкін (голова редкол.), Т. Сопова (відп. ред.), О. Виноградова, Т. Якушко

Редактори: В. Кучерява, Н. Лінкевич, С. Чачко

Зміст

ЮВІЛЕЇ

Вітаємо Г. Й. Сороку, директора Київської ОБЮ.....	7
Вітаємо С. Я. Шаган, директора Івано-Франківської ОБЮ.....	8
Вітаємо колектив Кіровоградської ОБЮ ім. О. М. Бойченка.....	9

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Л. Райні та ін. Читацькі та бібліотечні звички молодих американців	10
--	----

ДОСВІД РОБОТИ

Ю. Коваль Бібліотека – територія духовного і творчого спілкування.....	20
С. Ткаченко Клуб «Ліра» – сходинка до вершин літературного таланту.....	25

ПОРАДИ ПРОФЕСІОНАЛІВ

А. Острова Соціальні медіа в просуванні читання : погляд у майбуте.....	30
---	----

ВИХОВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ

М. Красій Всесвітні столиці книги – народні столиці читання.....	36
--	----

БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК

В. Вовк Робота бібліографа: новий погляд.....	40
---	----

КРАЄЗНАВСТВО

В. Потуремець «Залишаю свій слід у рідному краї».....	48
---	----

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

С. Щерба Молоде покоління обирає здоровий спосіб життя.....	52
---	----

СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

М. Красій Соціологічне дослідження «ВІЛ/СНІД – чума ХХ століття».....	55
---	----

Поради психолога

В. Цизман Проблеми в спілкуванні? No problems.....60

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

В. Піскова, В. Потуремець Полтавщина читає

Олеся Гончара.....64

Л. Драпалюк Віртуальний світ і доля реальних родин.....67

Н. Гуцул 15 років на службі бібліотек для юнацтва.....70

Н. Коваленко, О. Войткус Ніч у бібліотеці: як усе
відбувалося.....75

Г. Лобода Костомаровські читання на Прилуччині.....78

М. Максимено Правова культура як чинник активної
громадянської позиції 80

ПОРТРЕТИ БІБЛІОТЕК

Шотланський центр оповідей.....83

Вимоги щодо подання статей до інформаційного
вісника.....85

Вітаємо директора Київської обласної бібліотеки для юнацтва Сороку Галину Йосипівну!

У травні цього року свій ювілей зустріла директор Київської обласної бібліотеки для юнацтва Галина Йосипівна Сорока.

Галина Йосипівна народилася 55 років тому у селі Давидківці Чортківського району Тернопільської області. Працювати почала у 1975 р. бібліотекарем у рідному селі. За 24 роки роботи Галина Йосипівна про-

явила себе ерудованою, ініціативною, відданою бібліотечною справою людиною з неабияким організаційним хистом. Саме ці якості допомогли їй зробити свою бібліотеку однією з кращих у районній ЦБС.

Після переїзду в Київ Галину Йосипівну було призначено завідувачем відділу маркетингу та презентації книги Київської обласної бібліотеки для юнацтва. На цій посаді вона продемонструвала справжній професіоналізм, наполегливість, креативність, вміння керувати людьми. Отже, не дивно, що в 2003 р. Г. Й. Сорока стає директором Київської ОБЮ.

Відтоді значно поліпшилися умови роботи як читачів, так і співробітників бібліотеки: здійснено комплексний ремонт, замінено меблі, комп'ютеризовано робочі місця. Галина Йосипівна неодноразово нагороджувалася грамотами та подяками Міністерства культури України, Управління культури Київської обласної державної адміністрації та Київської обласної організації профспілки працівників культури України.

За минулі роки колектив бібліотеки став командою відданих улюблених справі однодумців, у діяльності якої досвід старшого покоління органічно поєднується з ентузіазмом молодих. Сприяючи розвитку сучасної бібліотечної справи, підтримуючи імідж

своєї книгозбірні, Галина Йосипівна бере активну участь у всеукраїнських форумах, конференціях, семінарах.

Галині Йосипівні притаманні принциповість, вимогливість до себе і до колег, душевна щедрість, доброзичливе ставлення до людей. Її люблять і поважають у колективі.

Від усього серця вітаємо Вас, шановна Галино Йосипівно, з днем народження! Бажаємо міцного здоров'я, благополуччя, невичерпної енергії та успіхів у реалізації подальших задумів і здійсненні запевітних мрій!

*З повагою, директор та колектив
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

**Вітаємо директора
Івано-Франківської обласної бібліотеки для юнацтва
Шановна Світлано Ярославівно!**

Колектив Державної бібліотеки України для юнацтва сердечно вітає Вас із 50-річним ювілеєм і висловлює щире подяку за вагомий внесок у бібліотечно-інформаційне обслуговування юнацтва!

Ми високо оцінюємо роль Вашої бібліотеки як культурно-просвітницького осередку, що досягнув безсумнівних успіхів у задоволенні широкого спектру потреб користувачів. Саме завдяки Вашій особистій праці та зусиллями колективу створюються умови для реалізації творчого потенціалу юнацтва та молоді.

Ви присвятили життя та працю служінню Людині та Книзі, знаходженню надійного зв'язку між минулим, сучасністю та майбутнім. Ми радіємо кожній Вашій творчій перемозі.

Бажаємо Вам активних читачів, відданих справі й небайдужих співробітників, підтримки з боку обласної ради, бібліотечної спільноти!

*З повагою, директор та колектив
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

**Вітаємо колектив
Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва
ім. О. М. Бойченка з 35-річним ювілеєм!**

На шляху до ювілею ви досягли значних успіхів, перетворивши бібліотеку на чудовий осередок творчості та мистецтва, інтелектуальної діяльності та розвитку. Завдяки вашим зусиллям молодь має можливість у повному обсязі задовольнити свої навчальні, наукові і культурні потреби, втамувати спрагу до нового.

Ваш заклад постійно формує та оновлює документні ресурси, підвищує професіоналізм, актуалізує напрямки роботи, впроваджує інноваційні форми обслуговування, популяризації книги та читання.

Люди, що присвячують себе Книзі та Знанню, завжди заслуговують на пошану, особливо коли це робиться на такому високому рівні.

Бажаємо здоров'я, щастя, нових творчих задумів та успішних проєктів, що сприятимуть розвиткові бібліотечної справи України.

*З повагою, директор та колектив
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

Редакційна колегія вісника приєднується до вітань!

Зарубіжний досвід

Читацькі та бібліотечні звички молодих американців

*Лі Райні, директор,
Крістен Парсел, заступник директора,
Катрін Цикур, дослідник-аналітик,
Джоана Бренер, редактор сайту,
Мері Мадден, науковий співробітник відділення дослідження
Інтернету неурядової організації з вивчення
громадської думки «П'ю»*

За минулий рік більш ніж 80 % американців у віці від 16 до 29 років ознайомилися принаймні з одною книгою, а 60 % відвідали місцеву публічну бібліотеку. Найвищими ці показники були для старшокласників (16-17 років) і студентів (18-24 роки). І хоча відвідування ними бібліотеки часто зумовлювалося необхідністю виконання конкретних завдань, їхній інтерес до мобільних технологій також може стати чинником, що підштовхує їх до подальшого користування бібліотечними послугами.

Основні результати дослідження, у т. ч. статистика й кількісні дані, отримані за допомогою загальнонаціонального телефонного опитування 2986 чоловік віком від 16 років. Ось вони:

- 83 % американців віком від 16 до 29 років у минулому році ознайомилися принаймні з одною книгою. У 75 % із них це була друкована книга, у 19 % – електронна книга, а 11 % прослухали аудіокнигу.

- Американці віком до 30 років надають перевагу читанню е-книжок за допомогою мобільного телефону (41 %) або комп'ютера (55 %), і лише меншість обирає е-ридери (такі, як Kindle) (23 %) або планшети (16 %).

- У цілому, 47 % молодих американців читають електронні ресурси таких форматів, як книги, журнали та газети. Читачі

електронних ресурсів віком до 30 років частіше, ніж читачі старшого віку, говорять про те, що зараз читають більше завдяки доступності електронних медіа (40 % проти 28 %).

■ 60 % американців віком до 30 років у минулому році користувалися послугами бібліотеки. Близько 46 % із них користувалися бібліотекою для пошуку потрібних матеріалів, 38 % брали книги (друковані, аудіо-та електронні) додому, а 23 % брали газети та журнали.

■ Багато з цих молодих читачів не знає, що в бібліотеці можна взяти е-книги, і більшість із них хотіла б мати таку можливість. Близько 10 % читачів е-книг брали їх у бібліотеці, а серед тих, хто цього не робив, 52 % не знали про таку можливість. 58 % читачів віком до 30 років із тих, хто тепер не бере електронних книжок у бібліотеці, відповіли, що вони, скоріш за все, брали б у тимчасове користування е-ридери із завантаженими е-книгами, якщо б їх бібліотека надавала таку послугу.

У віковій групі до 30 років можна виділити три основні підгрупи: старшокласники (16-17 років), студенти (18-24 роки) і молоді спеціалісти (25-29 років):

■ Старшокласники (16-17 років) сильніше, ніж інші, покладаються на бібліотеку, коли їм потрібно прочитати або знайти щось для навчання. Вони частіше, ніж представники інших вікових груп, відвідували бібліотеку в минулому році, головним чином для того, щоб узяти друковані книги або отримати допомогу в пошуку матеріалів. Крім того, вони частіше за інших зверталися до бібліотеки за порадою про те, що можна почитати. Тим не менш, незважаючи на активне користування місцевою публічною бібліотекою, старшокласники не так часто, як представники інших вікових груп, говорять про значимість бібліотеки для них та їх родин. Лише трохи більше половини з них вважають бібліотеку «дуже важливою» або «досить важливою» для себе і своєї родини, на відміну від приблизно двох третин дорослих американців. Однак старшокласники пропонують варіанти, коли бібліотека могла би відігравати більш

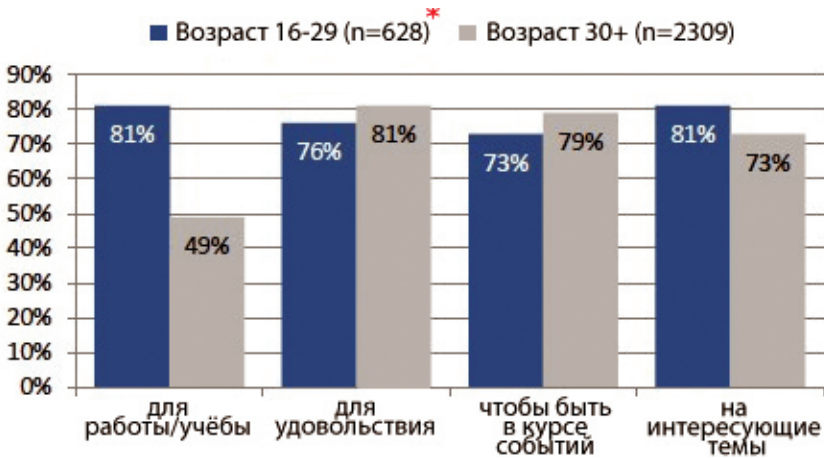
значиму роль у їх житті. Попри те, що старшокласники, як і дорослі американці, мають пристрої для читання е-книг, вони значно більше, ніж інші, зацікавлені в тому, щоб брати в тимчасове користування е-ридери з уже завантаженими до них електронними книгами, якщо б бібліотека надавала таку послугу.

■ Студенти (18-24 роки) демонструють цікаві відмінності у своїх читацьких звичках порівняно із старшокласниками. Вони показують найвищі показники читання серед усіх вікових груп, а також підвищений інтерес до е-книг і аудіо-книг порівняно з більш молодими читачами. Студенти частіше, ніж старшокласники, купують собі книги, але також частіше, ніж вони, беруть книги у тимчасове користування у друзів та родичів.

■ Молоді люди віком від 25 до 29 років демонструють інші показники порівняно з молодшими віковими групами. Серед них менше тих, хто ознайомився принаймні з одною книгою протягом минулого року, а ті, хто читає, як правило, купили свою останню книгу. І хоча їх залежність від місцевих публічних бібліотек зменшується, молодь у цьому віці починає відчувати більш глибоку повагу до бібліотек у цілому. Майже три чверті юнаків та дівчат стверджують, що бібліотека є важливою як для них, так і для їх родин.

Основні читацькі звички. Згідно з результатами загальнонаціонального опитування, американці віком до 30 років читають більше, ніж американці старшого віку (це стосується всіх типів видань – книг, журналів, наукової періодики, онлайн-ресурсів), – як для роботи і навчання, так і для задоволення власної цікавості. 80 % опитаних читають із професійними та освітніми цілями, і ці показники вище, ніж у старших вікових групах. Приблизно $\frac{3}{4}$ молодих американців читають для задоволення або для того, щоб бути у курсі подій.

Приводи для читання. Нижче показано частку американців кожної вікової групи, які читають різноманітні матеріали (у т. ч. газети, журнали, наукову періодику й онлайн-ресурси) з наступних причин:

N—кількість респондентів у групі

Близько 78 % американців віком від 16 років протягом останніх 12 місяців ознайомилися принаймні з одною книгою будь-якого формату, 83 % з них – люди молодше 30 років. Старшокласники (16-17 років) і студенти (18-24 роки), а також молодь віком від 25 до 29 років, виявилися в минулому році особливо активними читачами, тоді як дорослі віком від 65 років продемонстрували найгірші результати.

Розглядаючи читання книг різних форматів, ми з'ясували, що 72 % американців протягом минулого року прочитали принаймні одну друковану книгу, 16 % – принаймні одну е-книгу, 11 % прослухали принаймні одну аудіокнигу. Крім того, виявилися певні спільні риси у вікових групах.

Що стосується читання друкованих книг, то різниця між читачами молодше й старше 30 років є незначною. Однак читачі старше 30 років дещо частіше обирали минулого року друковані книги, ніж читачі віком від 16 до 29 років (93 % проти 90 %).

Старшокласники (16-17 років), а також читачі від 65 років, у минулому році читали е-книги рідкіше, ніж усі інші.

Читачі віком від 25 до 29 років частіше, ніж інші, слухали аудіокниги.

Серед американців, які прочитали принаймні одну книгу протягом року, 45 % відповіли, що читали «вчора». Говорячи докладніше про обраний формат, наймолодші та найстарші респонденти – старшокласники, студенти й особи старше 65 років – частіше за інших відповідали, що читали друковану книгу у день, який передував опитуванню. Для порівняння: люди віком від 25 до 50 років найчастіше відповідали, що вчора вони читали е-книгу або слухали аудіокнигу.

Який вплив справили електронні ресурси на читацькі звички молодих американців? У цілому, 43 % американців (і 47 % віком від 16 до 29 років) зверталися до електронних ресурсів. Близько 30 % цих читачів (у т. ч. 40 % читачів до 30 років) говорять, що завдяки доступності електронних медіа вони зараз читають більше, ніж раніше. Таку саму відповідь дали близько 28 % читачів електронних ресурсів віком від 30 років і старше. Багато учасників Інтернет-опитування для молодих читачів е-книг відзначили той факт, що вони стали читати більше завдяки доступності електронних ресурсів. Респонденти підкреслили, що, почавши читати е-книги, вони стали більше читати під час мандрівок або що вони можуть прочитати кілька сторінок на мобільному телефоні, стоячи у черзі або в перервах між лекціями.

Коли брати, а коли купувати? Коли в рамках загальнонаціонального опитування ми запитали читачів, яким чином вони отримують ті або інші книги, більшість читачів друкованих книг (54 %) і читачів е-книг (61 %) відповіли, що надають перевагу їх купівлі, а не тимчасовому позичанню. Для порівняння: тільки один із трьох слухачів аудіокниг купить книгу, що йому сподобалася, тоді як 61% візьме її у тимчасове користування. Різниця між представниками різних вікових груп виявилася несуттєвою. «Переважно це залежить від наявності тієї або іншої книги в бібліотеці і від того, наскільки сильно я хочу прочитати її саме зараз, – сказав один із учасників Інтернет-опитування. – Якщо черга за е-книгою занадто довга, я краще куплю її. А якщо це довідник, яким я користуюся вряди-годи, то

краще я братиму його на певний час. Але якщо йдеться про книгу, яка неодноразово знадобиться мені у майбутньому, я, скоріш за все, куплю її».

Ми також запитали учасників про те, яким чином вони отримали останню книгу будь-якого формату, із якою ознайомилися. Близько половини (48 %) користувачів відповіли, що купили її, 24 % взяли в друзів чи родичів, а 14 % взяли в бібліотеці.

Старшокласники частіше брали останню книгу, з якою ознайомилися, у бібліотеці, ніж купували її. Протилежна ситуація склалася серед респондентів більш старшого віку: 60 % читачів віком від 25 до 29 років останню книгу купили. І хоча багато студентів (18-24 роки) також придбали останню з книжок, із якими ознайомилися, вони частіше, ніж представники інших вікових груп, тимчасово позичають книги в друзів.

Що стосується читачів е-книг, то тут немає статистично значимої різниці між тими, кому 16-29 років і більше 30 років, відносно того, якому способу отримання цих книг вони надають перевагу. Близько 78 % читачів електронних книг віком до 30 років, шукають е-книги переважно в Інтернет-магазині (проти 75 % тих, кому більше 30 років, тоді як 16 % молодих читачів, у першу чергу, звертаються до публічної бібліотеки (так само, як і 11 % старших читачів).

Користування бібліотекою. Згідно з результатами національного дослідження, 56 % відсотків американців віком від 16 років користувалися бібліотекою, зокрема:

- 40 % осіб старше 16 років користувалися бібліотекою для дослідницької роботи (серед них 46 % осіб молодше 30 років);
- 36 % брали книги будь-якого формату додому (серед них 38 % осіб молодше 30 років);
- 22 % користувалися бібліотекою для того, щоб брати додому газети та журнали (серед них 23 % осіб молодше 30 років).

Старшокласники частіше, ніж усі інші, користуються бібліотекою для дослідницької роботи: 55 % із них у минулому році використовували бібліотеку для проведення досліджень, тоді як для

американців у цілому цей показник складає 40 %. Користувачі віком 16-17 років випереджали всіх і в тому, що стосується книг, узятих додому, особливо друкованих: 65 % старшокласників, які читали минулого року друковану книгу, взяли її у публічній бібліотеці, порівняно з 48 % читачів друкованих книг у цілому.

Одночасно, хоча старшокласники й лідирують серед інших вікових груп у тому, що стосується користування бібліотекою, їхня оцінка бібліотечних послуг дещо поступається рівневі користування. Майже половина старшокласників (45 %) і 37 % студентів сказали, що бібліотека не займає важливого місця або займає не дуже важливе місце у їхньому житті і в житті їх родин.

Як змінилися звички користувачів бібліотек відтоді, як у них з'явилася можливість брати в бібліотеці електронні книги? Молоді користувачі, які беруть е-книги додому на сайті бібліотеки, висловили різні думки щодо того, яким чином поява в бібліотеці е-книг вплинула на їхні бібліотечні звички. Наприклад, одна старшокласниця з сільської місцевості, яка почала брати в бібліотеці е-книги, написала наступне: «Я почала рідкіше ходити до бібліотеки, оскільки можу взяти книгу в цифровому форматі». Інший учасник Інтернет-опитування написав, що хоча він і надає перевагу електронним, а не друкованим книгам, але все ж таки відвідує бібліотеку: «Я приходжу до бібліотеки, щоб знайти ті книги, яких немає в електронному форматі, а також для того, щоб почитати й передивитися нові книги, які з'явилися в бібліотеці».

Не всі вважають, що можливість брати в бібліотеці е-книги якось вплинула на читацькі звички. «Нічого з того часу не змінилося. Навіть якщо я можу взяти е-книгу, мені все одно подобається ходити до бібліотеки. Бібліотека надає багато послуг і проводить різні заходи, і мені хочеться брати в них участь», – сказала жінка з вікової категорії 25-29 років. Інший респондент написв: «Я купив собі е-ридер значною мірою тому, що бібліотека почала видавати е-книги. Як і раніше, я люблю друковані книги, і, якщо б у мене був вибір, узяв би скоріше друковану, ніж електронну книгу... Я би сказав, що те-

пер ходжу до бібліотеки не менше, ніж раніше».

Лише дуже небагато учасників Інтернет-опитування сказали, що хотіли б, щоб е-книги повністю замінили друковані. «Хоча я й обожаю свій е-ридер, було б кепсько, якщо би бібліотека значно скоротила друковані фонди. Мені подобається тримати в руках справжню книгу», – сказала жінка віком 25-29 років. Інший учасник Інтернет-опитування написав: «Хоча е-книги важливі, слід надавати належне бібліотеці як публічному простору, який надає можливість людям із низькими доходами й низьким рівнем освіти прилучитися до книжок, адже вони можуть не мати доступу до е-ридерів або ж просто можуть не знати, як ними користуватися».

Видача е-книг додому. Як користувачі дізнаються про наявність у бібліотеці е-книг? Відвідувачі бібліотек, які брали участь у Інтернет-опитуванні, зазвичай говорять, що дізналися про те, що в бібліотеці можна взяти е-книгу, власне під час відвідування бібліотеки або з електронної розсилки бібліотеки. Інші просто випадково побачили опцію «електронна книга» в каталозі на сайті бібліотеки. Багато хто не знає, пропонує бібліотека електронні книги чи ні, і почали шукати цю інформацію після того, як придбали е-ридер (або подумали про його придбання).

Процедура видачі книг. У цілому, більш молоді учасники Інтернет-опитування оцінюють процес видачі е-книги додому як відносно безболісний, хоча вони й мають пропозиції щодо його вдосконалення. «Процедура є дуже простою і позбавлена будь-яких труднощів, – написав респондент-студент. – Мені подобається, що я можу читати книгу на телефоні або iPad, а сторінка синхронізується автоматично». Багато хто відзначав, що в них не виникло жодних складнощів із пошуком книги в системі (хоч браузер – це окрема розмова).

У той же час деякі учасники Інтернет-опитування з прикрістю зазначали, що їм доводиться заповнювати занадто багато полів у процесі пошуку е-книги. «Було б значно краще, якщо б можна було взяти книгу й завантажити її за 2-3 кроки, а не за 6 і більше. Крім

того, процес отримання книги змінюється у залежності від електронного приладу, а було б краще, якщо б він був однаковим для всіх – для Kindle, Nook, iPad, ноутбука тощо», – написав один студент, учасник опитування.

Відвідувачі бібліотеки, які не користуються послугою видачі е-книг додому. Під час національного опитування також запитали й у тих, хто не бере е-книги додому, у тому числі в тих, хто їх узагалі не читає, чи були б їм цікаві певні ресурси в місцевій бібліотеці. Ішлося і про курси користування е-ридерами та планшетами, і про курси того, як узяти в бібліотеці е-книгу додому, і про можливість брати додому е-ридери із завантаженими на них книгами...

І молоді, і старші користувачі рівною мірою зацікавилися курсами з користування е-ридерами та е-книгами, проте молодь була особливо заінтригована можливістю брати додому е-книги на е-ридерах.

- 58 % респондентів віком до 30 років, які не користуються послугою видачі е-книг у бібліотеці (у т. ч. 60 % старшокласників і студентів), відповіли, що вони «скоріш за все» або «можливо» брали б додому е-ридери з завантаженими на них е-книгами (порівняно з 46 % усіх респондентів).

- 33 % респондентів до 30 років відповіли, що вони «скоріш за все» або «можливо» відвідали б бібліотечні курси з правил завантаження е-книг на різноманітні гаджети (порівняно з 32 % усіх респондентів).

- 31 % респондентів до 30 років відповіли, що вони «скоріше за все» або «можливо» відвідали б бібліотечні курси з експлуатації е-ридерів або планшетів (порівняно з 31 % усіх респондентів).

Про дослідження. Дане дослідження присвячене сфері е-книг, тому, як бібліотеки вписані в певні моделі «споживання» книг, у яких випадках люди надають перевагу тимчасовому позичанню книг, а в яких – їх купівлі.

Особливе місце приділено звичкам і способам поведінки молодих американців. Вивчаються потенційні труднощі, із якими можуть зустрітися люди, що беруть додому матеріали на цифрових носіях,

наприклад, довгі списки очікування або сумісність із гаджетами. Нарешті, у дослідженні звертається увага також на інтереси інших груп користувачів різних бібліотечних послуг, зокрема, е-ридерів із завантаженими е-книгами або інструкції із «закачування» е-книг.

Щоб зрозуміти, яке місце займають е-книги, їх читання та бібліотеки у читацьких звичках американців, фонд Білла і Мелінди Гейтс надав грант неурядовій організації з вивчення громадської думки «П'ю» для вивчення змін у сфері цифрових технологій. Бібліотеки завжди відігравали ключову роль у суспільному житті місцевої спільноти, а тому ціль цієї роботи – зрозуміти, які зміни у поведінці користувачів та послугах бібліотек могли б вплинути на виникнення унікальної взаємодії між бібліотеками і суспільством.

Запропонована вище доповідь є результатом першої стадії дослідження, профінансованого фондом Гейтсів.

<http://libraries.pewinternet.org/2012/10/23/younger-americans-reading-and-library-habits/>

Наступну частину буде присвячено змінам у сфері бібліотечних послуг.

«Бібліосвітові» – 15!

Щиро вітаємо інформаційний вісник «Бібліосвіт» із ювілеєм!

«Бібліосвіт» – це новий світогляд, нове мислення, майданчик для обговорення професійного досвіду кращих бібліотек України, висвітлення їхньої діяльності, творчих здобутків, інноваційних проєктів.

Бажаємо колективу редакції «Бібліосвіту» міцного здоров'я, невичерпної енергії та творчої наснаги на многая літа.

*Колектив Івано-Франківської
обласної бібліотеки для юнацтва*

Досвід роботи

Бібліотека – територія духовного і творчого спілкування

Юлія Коваль,

*завідувач сектору соціокультурної діяльності
читального залу Херсонської ОБЮ ім. Б. Лавреньова*

Впродовж усього існування Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Бориса Лавреньова одними з головних напрямів її роботи були формування національної свідомості молоді, розвиток її духовності та творчих здібностей. Формою, що об'єднала усі складові повноцінного та успішного творчого розвитку молоді стала молодіжна літературна кав'ярня «ЛітTERRA».

«ЛітTERRA» – це територія літератури, місце зустрічі творчих людей, представників різних жанрів мистецтва. Тут у затишній атмосфері, за філіжанкою гарячої та запашної кави можна поспілкуватися, обмінятися враженнями про події літературного та культурного життя, послухати вірші та музику, почитати свої твори, почути про книжкові новинки, познайомитися з цікавими та неординарними людьми. «ЛітTERRA» – точка перетину різних поглядів, думок та ідей. Сюди приходять за гарним настроєм та натхненням.

Молодіжна літературна кав'ярня «ЛітTERRA» – спільний проект Херсонської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Б. Лавреньова та громадської організації «Молода Просвіта».

Перша зустріч у «ЛітTERRi» відбулася 25 лютого 2010 р. Досі згадується, з якими побоюваннями готувалися до відкриття. Передусім хвилювалися про те, як молодь буде сприймати заходи такого формату. Але хвилювання були марними – студенти та ліцеїсти, які відвідали зустріч, були у захваті! Про це свідчить і той факт, що вже наступного дня студентами було створено групу у соціальній мережі «ВКонтакте», яка відтоді висвітлює події у «ЛітTERRi».

Особливістю даного проекту є те, що до кав'ярні люди прихо-

дять самі, їх ніхто не примушує. Адже, насправді, у Херсоні дуже мало місць, де молодь може зібратися у невимушеній атмосфері та поспілкуватися на важливі для неї теми.

На завершення першої зустрічі голосуванням було вирішено збиратися кожного останнього четверга місяця. Про тему та формат наступного зібрання повідомляємо на сайті «ЛітTERRA» та на сторінці групи «Вконтакте». Долучитися до нашої спільноти можуть усі бажаючі.

Молодіжну літературну кав'ярню «ЛітTERRA» можна порівняти із живим організмом, який постійно зростає й розвивається. У нас з'являються нові люди та нові ідеї. Спільнота нараховує понад 330 активних учасників.

«ЛітTERRA» існує понад 3 роки, за чотири сезони проведено 31 зустріч. Наші завсідники мали змогу познайомитися з відомими особистостями, які досягли певного успіху та визнання.

Перш за все, це письменники-краяни: Анатолій Кичинський – лауреат Національної премії ім Т. Г. Шевченка, член НСПУ та Валерій Кулик – поет, тележурналіст, член НСПУ. Особливу роль у розвитку «ЛітTERRи» відіграє Василь Загороднюк – голова обласної організації НСПУ, якого ми вважаємо своїм покровителем. З його легкої руки наші завсідники почали зватися «літтерріанцями», тобто жителями літературної території. А сам Василь Степанович став частим гостем і щоразу радує відвідувачів своїми чудовими експромтами та цікавими подробицями з життя сучасних українських письменників.

За останній рік діяльність молодіжної літературної кав'ярні «ЛітTERRA» набула подальшого розвитку: розширилися коло її шанувальників і спектр обговорюваних проблем. Окрім особливостей вітчизняної літературного процесу, молодь цікавилася культурними подіями Херсонщини, перспективами її економічної розбудови, станом українського книговидавництва, асортиментом українських часописів, особливостями молодіжних субкультур, досягненнями світової музики і кіно.

Пам'ятним було відкриття третього сезону – «Національна» зустріч, спеціальним гостем якої став редактор відділу історії часопису «Український тиждень» Роман Кабачій, наш земляк. Він розповів відвідувачам про загальний стан вітчизняної періодики, порадив молоді видання, дійсно варті уваги.

Тож «ЛітTERRA» розправила крила і вийшла за межі Херсонщини. Як виявилось, ми тепер відомі не тільки у своєму місті, а й у Києві, Львові, Криму. Приємним сюрпризом став дзвінок кримського письменника-фантаста Валерія Верховського, який звернувся з проханням організувати презентацію його нової збірки «Ера Електрики». Пану Валерію настільки сподобалося «ЛітTERRA», що тепер він частий гість у кав'ярні.

Знаковим було святкування 23 лютого молодіжною літературною кав'ярнею «ЛітTERRA» подвійного ювілею – 2-ї річниці діяльності та 20-ї за рахунком зустрічі.

Цього дня «ЛітTERRA» не тільки приймала гостей, а й сама ходила в гості до давніх друзів – учнів Херсонського обласного ліцею. А ввечері у читальній залі бібліотеки запанувала святкова атмосфера, а людей прийшло стільки, що й яблуку ніде було впасти. Привітати «ЛітTERRу» зі святом завітали гості здалеку – українські письменниці, лауреати конкурсу «Коронація слова» Маріанна Малина (м. Євпаторія) та Вікторія Гранецька (м. Вінниця). Ця зустріч відбулася завдяки підтримці ГО «Книжковий простір» та БФ «Фундація видавництва Кальварія» у рамках другого етапу проекту «Відкрита платформа для дебатів».

Четвертий сезон порадував новими знайомствами, темами, враженнями. У новій рубриці «Кавовий млинок» разом із доктором філологічних наук, професором Ярославом Голобородьком ми обговорювали проблематику та розвиток сучасної інтимної лірики.

На «Краєзнавчій» зустрічі історія рідного краю обговорювалася із спеціальним гостем – краєзнавцем, експертом міжнародного проекту з реформування та розвитку музеїв «Новий дух культури» Сергієм Дяченком.

Під час передноворічної, «Казкової» зустрічі у молодіжній літературній кав'ярні «ЛітTERRA» читальна зала книгозбірні перетворилася на фантастичний зимовий ліс, а завсідники – на казкових героїв. На гостей чекало багато конкурсів та сюрпризів: обирали «найспівочіший стіл, визначали найказковіший образ та інсценували новорічну казку.

Березнева зустріч була незвичайною за темою і мала назву «Котяча». Обирали кращого «Березневого kota», говорили про пухнастих улюбленців, їхню роль і місце у світовій літературі та кіно, слухали «котячі» серенади.

Квітнева «Авантюрна» зустріч стала частиною бібліоночі «Пригоди навколо книги» (за мотивами роману «12 стільців» І. Ільфа та Є. Петрова) у межах Тижня молодіжної книги. Гостей «ЛітTERRи» захопила ідея цієї бібліоночі – напередодні вони уважно читали роман, переглядали екранізації і навіть прийшли до бібліотеки в костюмах тієї епохи.

У «ЛітTERRi» є постійні рубрики: «Спеціальний гість», «Творчий автограф», «Візитівка», «Цікаво про каву», «Книжка до кави», «Кавовий млинок», «Читання по колу», «Ювілейна сторінка», «Музичний сюрприз». Важливим є те, що молодь має змогу презентувати свій творчий доробок неупередженій аудиторії саме в рубриці «Творчий автограф».

Справжньою знахідкою стала одна з найулюбленіших рубрик згідно з опитуванням літтерріанців – «Книжка до кави», яку веде завідувач відділу абонементу Галина Таворська. А ще кожного разу на завсідників чекають літературні конкурси та ігри, уроки акторської майстерності та майстер-класи з виразного читання.

Молодіжна літературна кав'ярня «ЛітTERRA» стала центром притягання не тільки для письменників, а й для музикантів, художників і фотографів. Від початку здійснення проекту ми дружимо та співпрацюємо із фотоклубом «Група А» на чолі з Ігорем Бойченко – відомим в Україні та за її межами фотохудожником.

Також гостем клубу був дуже відомий у театральних колах

режисер Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша Сергій Павлюк.

Кожна зустріч у кав'ярні не обходиться без живої музики. Так, талісманом «ЛітTERRи» ми вважаємо гурт «Город Неспящих». Не менш частими гостями стали музичний ансамбль «Тріумфаль» та дует «Дежавю». Нас відвідали такі зірки вітчизняного музичного олімпу, як співак Віктор Романченко – переможець шоу «Х-Фактор», фронтмен гурту «Роллікс» Дмитро Ігнатов. Та й самі завсідники допомагають в організації музичного супроводу, їх виступи не залишають байдужим нікого.

Постійно участь у роботі художника «ЛітTERRи» бере Олесандр Тепляков. Його дружніх шаржів назбиралося вже чимало, тому ми організували виставку його робіт у холі книгозбірні.

Кожна зустріч у кав'ярні, на якій збирається 40-50 учасників, висвітлюється у засобах масової інформації – на радіо, телебаченні, у пресі, на сайтах бібліотеки, самої «ЛітTERRи» та її інформаційних партнерів, у соціальних мережах.

Проект живе, розвивається. У 2012 р. ми брали участь у конкурсі читацьких об'єднань, який проводила херсонська філія УБА, і з відеороликом «ЛітTERRA» – територія талантів» стали переможцями.

**Клуб «Ліра» – сходинка до вершин
літературного таланту**

*Світлана Ткаченко,
завідувач відділу абонементу
Кіровоградської ОБЮ ім. О. Бойченка*

Кожна молода людина – це особистість із своїм індивідуальним набором здібностей і нахилів. Істотна відмінність між дорослою людиною та підлітком полягає лише в тому, що перші, як правило, уже знають свої сильні та слабкі сторони, а підлітки ще тільки вивчають себе, свої уподобання та схильності. У цей період вони переживають своєрідну психологічну кризу вибору, шукаючи власний шлях у житті. Хтось самостверджується, готуючи себе до майбутньої професії і вивчає з особливою наполегливістю ті чи інші шкільні предмети. Хтось більш схильний до творчості, намагається реалізувати індивідуальні таланти. І дуже сумно, якщо творчий потенціал залишається не розкритим, не реалізованим, не поміченим. Тому не слід забувати про те, що юнаки найбільш прагнуть спілкування з однолітками, особливо з однодумцями.

Організаторами подібного спілкування традиційно виступають бібліотеки, створюючи клуби за інтересами.

Так, при відділі абонементу Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва ім. О. Бойченка багато років працює молодіжний літературний клуб «Ліра». Його члени – юнаки та дівчата різного віку, життєвого досвіду, літературної майстерності. Одні з них лише роблять перші кроки, опановуючи майстерність передавати влучним словом картини навколишнього світу та свого внутрішнього життя. А хтось уже впевнено крокує літературним шляхом.

Суттєву допомогу клубу надають: голова обласної організації НСПУ Василь Бондар, член НСПУ Антоніна Корінь, член НСПУ Антоніна Царук, член Спілки журналістів України Дмитро Танський

і член Кіровоградського літературного об'єднання «Степ» Олександр Косенко.

Однією з найважливіших складових кожного засідання клубу є «творча майстерня», у рамках якої літератори-початківці читають свої твори, а решта обговорює та аналізує їх. Тут можна почути і суб'єктивні оцінки творів, і серйозний ґрунтовний аналіз, наслідком якого стають рекомендації перелічених вище досвідчених літераторів.

Для письменника-початківця (молодого обдарування) надзвичайно корисно почути аналіз того, що і як він пише, але не менш важливим є процес навчання вмінню бачити недоліки та сильні сторони у творах інших. Однаково виграють і ті, чиї твори аналізуються, і ті, хто їх аналізує. Для людей, що прагнуть займатися літературною творчістю, та й взагалі для молоді як соціально активного прошарку суспільства такий досвід має надзвичайно велике значення.

Кожне засідання клубу присвячене певній темі. Зокрема, у 2012 р. відбулися презентації творчості Олександра Косенка («3 роду гурманів слова»), Інги Горяєвої («Я чула, як бринить моя струна»), Юлії Гладир («Кілька строф тиші»), Олександра Кердіваренка («Йдучи в незвідані краї»), Миколи Бутенка («Людина і поет»), Любові Петлицької («Треба слову ніжності додати»).

Проведено літературні вечори з нагоди 70-річчя з дня народження нашого земляка, письменника Валерія Гончаренка («Тому, хто помер на світанні») та 100-річчя з дня народження Андрія Малишка («Пісенна лірика»).

Варто також звернути увагу на розширене засідання – презентацію книг Михайла Скакуна «Там, де Ятрань круто в'ється» та Вадима Пеунова «Таке коротке життя», «Помста знехтуваних богів». У ній брали участь: заступник редактора газети «Літературна Україна», член НСПУ, поет, прозаїк, публіцист, лауреат багатьох міжнародних премій Станіслав Бондаренко; редактор книги «Там, де Ятрань круто в'ється» Володимир Карпій.

Дуже зворушливо пройшла презентація збірки наймолодшого члена клубу «Ліра» Дмитрика Литвинюка «Півник». До неї увійшли вірші, які виховують високі моральні почуття (вдячність і любов до рідних, повагу до старших), вчать розпізнавати добро, примушують побачити незвичайне в звичайному, прищеплюють любов до природи і братів наших менших, свідчать про багату уяву, політ думки і фантазії автора. Редактор цієї книжечки – Антоніна Корінь, член Національної спілки письменників України, а художник – Анатолій Мармалюк, дідусь Дмитрика.

Влітку минулого року Дмитро Литвинюк брав участь у дванадцятomu Всеукраїнському фестивалі української книги «Феодосія – 2012» і за написання книги «Кобзар всміхнеться мені» був нагороджений дипломом лауреата конкурсу в номінації «Дитяча літературна творчість».

Нетрадиційно проходять передноворічні засідання клубу. У 2012 р. таке засідання відбулося у формі зустрічі-капусника «Спішить у гості Новий рік» і було багатим на вірші та прозу зимової теми, а також на забавки й конкурси.

Свої нові вірші всім присутнім подарували Надія Милущенко, Дмитро Литвинюк, Оксана Корнієнко. Прочитуємо, зокрема, уривок із вірша Оксани:

*Переливами танучих криг
Без морозу останніх годин,
Від зими ти для себе зберіг
Дві сніжинки різдвяних хвилин...*

На сьогодні постійними членами клубу «Ліра» є близько 20 осіб, які вже мають власне літературне надбання. Це Інна Рижик-Нежуріна, авторка поетичних книг «Контрасти» (2001) та «Мить» (2005), переможець літературного конкурсу ім. В. Гончаренка, член НСПУ з 2005 р.; Юлія Гладир, авторка поетичних збірок «Рядками не знайдених рим» (2006), «Під віями ночі» (2011); співавторка книги віршів «Тройзілля» (2009), дипломант Міжнародного літературного конкурсу «Гранослов» (2007), член НСПУ з 2012 р.;

Любов Єременко, авторка книги «З відблиском сльози» (2003); Інга Горяєва, авторка збірки «Людина» (2005); Назарій Назаров, студент Києво-Могилянської академії, талановитий поет, перекладач, автор книги «Втеча з Вавилону» (2006); Василь Левицький, автор книги «МаксималІСТИ» (2012), активний член клубу, викладач літератури в школі, літредактор газети «Alma mater», учасник літературних слем-турнірів; Юрій Слюсаренко, автор книги «Історія нашої ери» (2007); Оксана Корнієнко (Буянова), автор книги «Мовчати про любов» (2009).

У 2009 р. бібліотека допомогла учасникам клубу підготувати та видати колективну збірку «Озвалася ліра водограєм». Редагувати збірку виступила «ліровка» Інна Рижик-Нежуріна, упорядковували працівники відділу абонементу Тетяна Дащенко та Оленксандра Ленченко.

На завершення хотілося би додати коментар про діяльність клубу молодого літератора та критика Василя Левицького, оскільки для створення повної картини діяльності клубу вкрай важливими є відгуки самих «ліровців»:

«Мистецтво починається з індивідуальності. Важливу роль конденсаторів особистісних виявів виконують осередки мистецьких рухів, такі собі центри, у котрих перетинаються творчі вияви, вступаючи між собою то в протиріччя, то в резонанс (що в обох випадках добре, адже викликає динаміку творчого руху).

Одним із яскравих осередків мистецької координації можна з певністю вважати літературний клуб «Ліра», котрий вже чимало років згуртовує навколо себе непересічних людей, незалежно від віку, фаху, життєвих поглядів, передбачає плюралізм думок та переконань.

Звісно, мистецтво не має кордонів, воно міжнаціональне. Але необхідно чітко побачити, що будь-який твір світової ваги (насамперед, твір літературного мистецтва) сягає фундаментальних основ етносу, з якого виплекав себе той чи інший автор. І лише увібравши в себе кодові сектори спорідненості зі своїм народом,

митець здатен створювати перлини справді світового масштабу. А коли творчі люди починають жити в співзвуччі з вічними ритмами власного народу, а також в унісон з іншими людьми, то неодмінно виникає явище потужного мистецького резонансу. Саме створення такого типу стосунків, гадаю, і покладено в основу літературного клубу «Ліра» – клубу мистецького молодіжного руху».

«Бібліосвітові» – 15!

Здається, лише вчора у житті бібліотечної спільноти сталася знаменна подія – побачив світ новий професійний інформаційний вісник «Бібліосвіт». З кожним роком видання набирало обертів, професійно зростало, примножуючи славу та завойовуючи шану серед бібліотекарів країни, і сьогодні, по праву, є візитівкою бібліотек України для юнацтва.

15 років – час пошуків, рішень і здобутків...

За цей період, шановні колеги, ви намагалися відобразити різнобарв'я бібліотечного життя, позбувалися стереотипів та розкривали нові грані діяльності бібліотек для юнацтва, проявляли професійний талант та креативність, окреслювали плани на майбутнє та... впевнено заявляли про себе. Звісно, охопити усю багатогранну бібліотечну роботу просто неможливо – для цього виходитимуть наступні номери. Ювілей – міне, видання – залишиться!

Сердечно вітаємо авторів та читачів «Бібліосвіту» з ювілейною датою, бажаємо усім добра, здоров'я, натхнення, наснаги, щастя, успіхів та нових творчих ідей.

*Колектив Національної бібліотеки України для дітей
та її генеральний директор, Герой України
Анастасія Кобзаренко*

Поради професіоналів

Соціальні медіа в просуванні читання: погляд у майбутнє

*Аліна Острова,
завідувач відділу мистецтв
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

Соціальні медіа сьогодні. Світ змінюється на наших очах. Гроші вже не мають абсолютної влади, увагу більше не можна купити. Національні та класові відмінності втратили колишнє значення в новому світові. Кожна людина вирішує, що дивитися і обговорювати. Ми спілкуємося, об'єднуємося в групи і ділимося один з одним новинами. Кожен тепер знаходить власний голос і може спілкуватися зі всім світом. Потрібна ідея, здатна знов згуртувати людей.

Ще багато не всі добре обізнані з соціальними медіа.

Соціальні медіа – це набір онлайн-технологій, які дозволяють користувачам спілкуватися між собою. Таке спілкування може відбуватися в різних формах: користувачі діляться своїми думками, досвідом, знаннями, новинами, інформацією, відео, фото, музикою, лінками, а також взаємодіють один з одним і налагоджують контакти.

Абсолютна більшість людей користується соціальними медіа типу соціальних мереж («ВКонтакте», «Фейсбук», «Однокласники», «Мой Круг» тощо). Майже всі мають профайл або особисту сторінку хоча б в одній з цих мереж і з достатньою регулярністю стежать за оновленнями на сторінках друзів і знайомих.

Революція соціальних медіа. Незабаром соціальні медіа, щоб залучити додаткових користувачів, розширюватимуть функціональність, надаватимуть нові можливості, покращуватимуть інтерфейс. Усім, хто займається просуванням читання в соціальних мережах, необхідно стежити за розвитком старих і виникненням нових

соціальних медіа. Треба фокусуватися на тих із них, за допомогою яких можна досягнути найкращого результату. Адже наші з вами час і ресурси теж не безмежні, і замість охоплення якомога більшої кількості ресурсів краще зробити акцент на якісній роботі у деяких із них.

Розвиватимуться ті соціальні платформи, які орієнтовані на мультимедійну складову. Недаремно Google+ серед перших своїх функцій запропонував миттєве автоматичне завантаження фотографій із смартфона до аккаунту Google+ безпосередньо після закінчення фотографування.

У зв'язку з цим можна також чекати перетворення таких фото- і відеохостингів, як Youtube, Rutube тощо з мультимедійних матеріалів на соціальній мережі. Зростатиме й ефективність вірусного відео як маркетингового інструменту.

Вірусний маркетинг – це створення і розміщення медіавірусу – цікавого відеоролика, flash-додатка або іншого привабливого контенту. Медіавірус швидко поширюється в Інтернеті силами самих користувачів і переносить разом з собою потрібну інформацію.

При створенні медіавірусу необхідно керуватися наступним принципом: вірус має бути досить привабливий, щоб користувачам захотілося посилати його один одному, і чітко виконувати певне завдання – підвищувати рівень читаності, покращувати імідж і т. п. Вірус розміщується на спеціальних інтернет-майданчиках, демонструється широкій аудиторії, після чого йому дається можливість самостійно поширюватися далі.

Конкретні канали поширення медіавірусу ретельно підбираються у залежності від типу вірусу, покладених на нього завдань і цільової аудиторії.

Корисні посилання. Масове поширення відповідних технологій – відеокамер, фотоапаратів – зробило кожного користувача частково художником. Знімок в Інстаграмі – вже творчий акт. Інстаграм – безкоштовний додаток графічного обміну, що дозволяє користувачам робити фотографії, застосовувати до них фільтри, а також

поширювати їх через свій сервіс і ряд інших соціальних мереж.

Завдяки новим можливостям творчість розповсюджується і виникають колективні творіння. Творчий потенціал нових технологій показав Microsoft.

З великої кількості цифрових фотографій додаток Photosynth дозволяє створити тривимірну реальність. Він допомагає вибирати різні точки огляду і оглядати картинку очима очевидців зображеного на ній. Посилання на проект: <http://en.wikipedia.org/wiki/Photosynth>.

Picasa – програма для роботи з цифровими фотографіями. Посилання на проект: <http://picasa.google.com.ua/intl/uk/>.

Інтерактивний плакат – електронний освітній засіб нового типу, що забезпечує високий рівень залучення інформаційних каналів сприйняття наочності. Новизна досвіду використання інтерактивного плаката полягає в комплексному підході до застосування мультимедійних технологій. Глоги (glogs, поєднання слів «графічний» і «блог», graphical blog) – це мультимедійна веб-сторінка або мультимедійний постер. У глогах можна розміщувати свої малюнки та фотографії в різних точках сторінки, вибирати розміри зображень, їх взаємну орієнтацію, закачувати музику і відео, включати мультимедіа кнопками різних програвачів, вставляти посилання на зовнішні ресурси, і т. д., іншими словами, робити те саме, що й у блогах, але вже ґрунтуючись на візуальній, а не текстовій формі подачі інформації. Головна функція інтерактивного плаката – забезпечити високий рівень наочності. Посилання на проект: <http://www.glogster.com/>.

WIX допомагає створювати безкоштовні флеш-сайти. Посилання на проект: <http://ru.wix.com/support/main/flash/>.

Безкоштовний сайт як ресурс для створення віртуальної виставки. Посилання на проект: <http://www.beep.com/>.

Сервіс Calameo дозволяє створювати інтерактивний електронний документ для читання з комп'ютера. При цьому виникає відчуття читання паперового документа: можна перегортати сторінки,

позначати цікаві місця, збільшувати масштаб зображення, включати документ у свій блог або сайт. Посилання на проект: <http://www.calameo.com/>.

Prezi.com – це веб-сервер-сервіс, за допомогою якого можна створити інтерактивні мультимедійні презентації з нелінійною структурою. Посилання на проект: <http://www.oprezi.ru/>.

Швидке створення відеороликів шляхом змішування фотографій, відео, музики. Посилання на проект: <http://studio.stupefflix.com/en/>.

Сервіс слайд-хостингу Slideshare дозволяє створювати та демонструвати презентації і потім ділитися ними з іншими користувачами. Посилання на проект: <http://www.slideshare.net/lib4uth>.

Helloslide – відтворення «живої» лекції шляхом перекодування слайду в аудіовізуальний формат. Після завантаження презентацію і введення супровідних слів для кожного слайду Helloslide автоматично генерує звук. Helloslide працює у зручному темпі, надаючи авторові лекції досить часу для пошуку та редагування. Сервіс доступний на 20 різних мовах. Посилання на проект: <http://www.helloslide.com/about>.

Сервіс Photoreach дає можливість завантаження з комп'ютера і необхідних сайтів обкладинок книг, що скануються. Посилання на проект: <http://www.nachalka.com/photoreach>.

Tin Eye – сервіс, що шукає зображення в європейському та американському сегментах Інтернету. Функція сервісу «Пошук за зображенням» охоплює також український та російський сегменти Інтернету.

І нарешті, дещо цікаве. Соціальна мережа як мій власний музей (The Museum of Me). Проект запущений торік як додаток до «Facebook». Користувач стає головною частиною дійства. Людина просто заходить через свій аккаунт у додаток, і зі всіх візуальних даних, які соціальна мережа має про користувача, генерується величезна експозиція. Посилання на проект: <http://www.intel.com/museumofme/r/index.htm>.

З 2012 р. розпочала роботу соціальна мережа My-ArtMap. Цей сайт, присвячений мистецтву і мистецькому ринку, наразі доступний англійською, французькою, німецькою, італійською, іспанською, російською та китайською мовами. Передбачуваною аудиторією My-ArtMap стануть професіонали мистецької царини: колекціонери, співробітники галерей, музеїв тощо. На сайті можна зареєструватися через свій Facebook-акаунт. Уже розроблено також додаток для iPhone. Користувачам пропонується не тільки формувати свою стрічку новин, але й створювати фотогалереї навколо записів на певні теми.

Посилання на проект: <https://myartmap.com/>.

Не відкрию таємниці, якщо скажу, що в Україні просування читання в соціальних мережах та інших соціальних медіа все ще залишається певною «екзотикою», хоча за останні 1-2 роки кількість бібліотек, що звертаються до цього каналу комунікацій, значно зросла.

Про професію менеджера по роботі з соціальними медіа 3-4 роки тому не чули не лише у нас, але і на Заході. Та і зараз їх не готує жоден ВНЗ. На щастя, вся інформація щодо роботи з соціальними медіа відкрита і безкоштовно доступна в Інтернеті. Потрібно лише бути допитливим і виділяти час на самоосвіту.

Настав переломний момент, коли реклама книги в соціальних мережах, на форумах і в блогах стає невід'ємною складовою рекламної стратегії просування читання.

Щоб бути цікавими користувачам, ми, бібліотекарі, повинні тримати руку на пульсі Інтернету і уловлювати нові тенденції і теми, які цікавлять їх саме в даний момент, бути готовими створювати принципово нові речі, відходити від традиційних схем мислення і вчитися бути креативними.

Які б новинки не пропонували соціальні медіа, основою успіху просування читання в соціальних мережах все одно залишається контент – змістовне наповнення інформаційного ресурсу або веб-сайту, здатне зацікавити користувача. А це вимагає відстежування

поточних інтересів Інтернет-співтовариств і креативності.

Не варто думати, що соціальні медіа і просування читання в соціальних мережах – це панацея і єдина дорога до серця читача. Не треба забувати і про традиційні заходи популяризації книги. Все у ваших руках!

«Бібліосвітові» – 15!

Вітаємо інформаційний вісник «Бібліосвіт», його редколегію, дописувачів та читачів з «юнацьким» ювілеєм!

Дякуємо, що ви розширюєте наш інформаційний простір, сприяєте впровадженню інновацій у роботу бібліотек Шевченкового краю.

Погоджуємося з колегами із інших регіонів, що «Бібліосвіт» – одне з найкращих професійних видань України. Захоплюємося креативністю, науковістю, професіоналізмом ваших матеріалів. «Бібліосвіт» – наш головний порадник і друг!

Бажаємо здійснення ваших планів, задумів, цікавих ідей, стрімкого зростання кількості дописувачів та читачів. Завдяки вашим публікаціям підвищують свій професіоналізм і майстерність бібліотечні фахівці широкого кола книгозбірень – від наукових до сільських. Отже, творчого вам довголіття !

***Черкаська обласна бібліотека для юнацтва ім. В. Симоненка
та бібліотечна спільнота Черкащини***

Виховання читацької культури

Всесвітні столиці книги – народні столиці читання

*Максим Красій,
соціолог ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

Те, що книга – джерело знань, сьогодні знають навіть молоді читачі. Але, крім цього, книга є «унікальним засобом самовираження, просвіти й комунікації». Так заявляє генеральний директор ЮНЕСКО Коїтіро Мацуури у своєму посланні з приводу Всесвітнього дня книги та авторського права.

23 квітня – доленосна дата для світової літератури. У цей день народилися такі видатні письменники, як Моріс Дрюон, Володимир Набоков, Андрій Курков, Григорій Тютюнник, а також померли такі літературні велетні, як Мігель де Сервантес Сааведра, Вільям Шекспір, Інка Гарсіласо де ла Вега, Михайло Коцюбинський. Тому природно, що саме цей день, за пропозицією Міжнародної асоціації книговидавництва, був обраний Генеральною конференцією ЮНЕСКО Всесвітнім днем книги, а за пропозицією Російської Федерації у формулювання було додано й авторське право.

Традиція святкування народилася в іспанській Каталонії, де вже понад 80 років люди в день святого Георгія дарують червоні троянди і книжки тим, кого люблять: троянди символізують кров, пролиту Георгієм – покровителем Каталонії – у битві з драконом, а книги нагадують про сумну дату 23 квітня 1616 р. – день смерті видатного іспанця Мігеля де Сервантеса Сааведри, автора безсмертної літературної перлини «Хитромудрий ідальго Дон Кіхот з Ламанчі».

Успіх Всесвітнього дня книги й авторського права залежить, в першу чергу від підтримки з боку всіх зацікавлених сторін – авторів, видавців, педагогів, бібліотекарів, громадських діячів і приватних осіб.

23 квітня відбувається багато заходів, які привертають увагу

до книжкової справи. Зокрема, проводяться виставки, громадські читання, освітні заходи у навчальних закладах, симпозиуми, присвячені проблемам захисту інтелектуальної власності та книговидання.

Кожного року ЮНЕСКО визначає світову столицю книги. З 2001 р., з ініціативи мадридських книговидавців, ЮНЕСКО проводить щорічний відбір світової столиці книги. До відбірного комітету входять представники ЮНЕСКО та трьох міжнародних професійних книговидавничих організацій – Міжнародного союзу видавців (МСВ), Міжнародної федерації книготорговців (МФК), Міжнародної асоціації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА).

Звання світової столиці книги надається терміном на один рік і набирає сили 23 квітня, у день святкування Всесвітнього дня книги та авторського права. У цей день ЮНЕСКО пропонує всім нам зробити щось для пропаганди читання, наприклад, поділитися улюбленою книгою з друзями, послати книги в сільські бібліотеки, відкрити для себе нового автора і навіть залишити книгу в парку на лавці або у вагоні метро із словами: «З Днем книги та авторського права!»

Надання цього звання свідчить про співпрацю між основними партнерами в книговидавничій справі, бажання міст сприяти розвитку книговидання та читання.

Світовими столицями книги ставали:

Мадрид (Іспанія, 2001), Александрія (Єгипет, 2002), Нью-Делі (Індія, 2003), Антверпен (Бельгія, 2004), Монреаль (Канада, 2005), Турін (Італія, 2006), Богота (Колумбія, 2007), Амстердам (Нідерланди, 2008), Бейрут (Ліван, 2009), Любляна (Словенія, 2010), Буенос-Айрес (Аргентина, 2011), Єреван (Вірменія, 2012) (див. <http://www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/137057/>).

Проект «Єреван – всесвітня столиця

книги 2012» об'єднав книголюбів і фахівців регіону та всього світу і став стимулом створення умов, за яких література сприятиме науково-культурному, політичному, соціальному й економічному розвитку Вірменії.

Програма заходів передбачала участь національних, регіональних і міжнародних, а також громадських організацій та окремих фахівців у сфері книги й книгодрукування.

Міжнародні структури в області книгодрукування та книговидання, асоціація журналістів, автори книгодрукування та книговидання відігравали важливу роль у просуванні авторського права, свободи друку, забезпечення вільного доступу до книг, інновацій та інформації. «Єрван – всесвітня столиця книги 2012» зосередив свою увагу на дітях та молоді, бо книги – це накопичене багатство, і вони поступово прищеплюють знання. Більшість проектів було спрямовано не тільки на інформування дітей про читання, але й на допомогу їм у майбутньому перетворенні на потенційних письменників, журналістів, бібліотекарів.

У 2013 р. почесне звання столиці книги перейшло від Єрвана до столиці Таїланду Бангкока. Чому саме Бангкок? Тому що столиця Таїланду приклала немалих зусиль з метою «об'єднання всіх етапів книговидавництва та книготоргівлі, усіх учасників видавничих проектів», а також запропонувала програму розвитку культури читання серед молоді та малозахищених груп.

Також відомо що столицею книги у 2014 р. буде нігерійське місто Порт-Харкорт.

Воно представило великий проект розвитку видавничої культури і пропаганди читання серед населення. Також у Порт-Харкорті мешкає лауреат Нобелівської премії 1986 р. з літератури Воле Шойніка.

Українські міста (і насамперед Львів) теж намагаються здобути титул столиці книги. Але, на жаль, поки що цього зробити їм не вдається. Попри це вже п'ятий рік поспіль літератори відзначають цей день, проїжджаючи низкою автомобілів із прапорами вулицями столиці.

До автопробігу долучаються такі письменники та поети, як брати Капранови, Максим Кідрук, Сергій Пантюк, Ксенія Ковальська, Антон Кушнір, Анатолій Дністровий, Олег Коцарев, Світлана Поляєва, Артем Полежака та інші.

Писемність завжди була головним чинником у культурі кожного народу, відіграла провідну роль у його духовному розвитку, тісно поєднувала покоління. Книги покликані служити людям, а краса і мудрість, відтворена у друкованих рядках, неодмінно має стати на заваді жорстокості, несправедливості й насиллю, врятувати наш неповторний світ.

Сердечно вітаємо письменників, видавців, бібліотекарів книгорозповсюджувачів, усіх тих, хто шанує й розвиває друковане слово, із Всесвітнім днем книги і авторського права!

Бажаємо всім шанувальникам книги нових відкриттів, реалізації творчих задумів та натхнення! Сподіваємося, що придбана у цей день нова книжка стане її власнику справжнім другом і порадником на довгі літа.

Бібліографічна діяльність бібліотек

Робота бібліографа: новий погляд

Валентина Вовк,

*бібліограф відділу інформаційно-бібліографічної роботи
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

Сучасність вимагає створення нової моделі бібліотек, що передбачає значне розширення інформаційної роботи цих доступних для населення установ. Не останню роль у цьому процесі має відігравати інформаційно-бібліографічний сервіс.

По суті, призначення бібліографії у новому тисячолітті кардинально не змінилося. Допомога бібліографа як інформаційного посередника, як і раніше, має велике значення, адже користувачу, який відвідує бібліотеку реально чи віртуально, дуже важко орієнтуватися в запропонованому масиві інформації.

Сучасний бібліограф ініціює нові підходи до забезпечення інформаційних потреб користувачів: здійснює пошук, освоєння та систематизацію ресурсів на базі сучасних технологій, забезпечує користувачу оперативний та якісний доступ до джерел інформації на різних носіях. Він є генератором різноманітної продукції: від карткових і електронних каталогів, картотек і баз даних до бібліографічних посібників, інформаційно-аналітичних і комплексно-тематичних видань, різноманітних новітніх медійних продуктів.

Нова роль – бібліограф-онлайн. Нині процеси бібліографічного обслуговування поступово переходять в Інтернет. У загальній структурі користувачів бібліотеки утворилася нова група фізично віддаленої від бібліотеки аудиторії – «віртуальні користувачі», – яка теж, безперечно, потребує якісного та своєчасного обслуговування. Тому бібліограф повинен постійно бути доступним онлайн, оперативно реагувати на запити й професійно надавати послуги.

Усе більше довідок у режимі онлайн-обслуговування надається

в форматі «запит-відповідь». Розповсюдження набувають віртуальні довідкові служби (ВДС), які пропонують оперативні послуги. На сайтах бібліотек створюються і віртуальні столи довідок, де користувач може залишити свій запит і протягом визначеного часу отримати відповідь онлайн. Бібліограф, виконуючи роль посередника між користувачами й інформаційними ресурсами, допомагає не тільки здійснити релевантний пошук та відібрати потрібні джерела, але й оформити результати пошуку згідно з вимогами існуючих державних стандартів.

Набуває поширення також віртуальне довідкове обслуговування в режимі реального часу – чат-сесії. Саме ця форма, завдяки віджетам, пропонує інтерактивну, фактично «живу» допомогу бібліографа через сайт бібліотеки та мобільні пристрої. Так, у режимі реального часу бібліографи мають змогу надати консультацію з тих питань, які можуть виникнути у користувача, наприклад, вже після відвідування бібліотеки.

Сучасним і ефективним методом спілкування з користувачами стали інформаційні онлайн-брифінги. На таких заходах у режимі прес-конференції можна не тільки відповідати на запитання, пов'язані з пошуком інформації, але й проводити тематичні консультації за участі спеціалістів – педагогів, соціологів, психологів та ін. Брифінги можуть бути як самостійними, так і додатковими заходами у різних масових бібліотечних проектах.

Отже, «електронне» обслуговування виграє в оперативності та масштабності охоплення аудиторії, а також у забезпеченні не тільки бібліографічною, але й повнотекстовою інформацією.

Інновації в традиційній роботі бібліографа. Як змінюється в сучасних умовах робота бібліографа, який використовує традиційні форми бібліотечного обслуговування?

Новий імпульс його роботі можуть дати широкомасштабні масові бібліографічні заходи. Наприклад, можна проводити презентацію бібліографічних ресурсів (як традиційних, так і віртуальних) у форматі бібліографічних бієнале – виставок або фестивалів

інформаційних та бібліографічних ресурсів, послуг чи продукції бібліотеки, яка проводиться раз на два роки. Можна організовувати й тематичні бієнале – художньо-бібліографічні, музично-бібліографічні та інші.

Спектр бібліографічних акцій можна розширювати і за допомогою Днів і свят бібліографії, під час проведення яких рекламуються традиційні та електронні бібліографічні ресурси, пропонуються різні бібліотечні послуги. Також відповідним чином позиціонувати бібліотеку на ринку інформаційних послуг та створити сприятливий соціально-комунікативний клімат навколо її діяльності допомагають промоакції з рекламою власних продуктів, онлайн-конкурси, конкурси-паради у медіа-просторі тощо.

Організація бібліотечного простору: нові акценти. Вимогою часу, окрім перегляду традиційних форм бібліографічної роботи, є також зміни в роботі з організації бібліотечного простору. Прикладом інноваційного підходу до створення комфортних умов для користувачів бібліотеки може стати бібліографічний проект «Інформаційний супермаркет». Основна мета цього проекту – підвищити інформаційну культуру користувачів та максимально полегшити процес самостійного пошуку потрібної інформації.

З цією метою створюється максимально адаптована до потреб користувачів спеціальна «система навігації» (відповідні пояснювальні плакати, плакати із загальною інформацією про бібліотеку, стенди, схеми, електронні продукти, які навчають орієнтуватись у бібліографічних системах пошуку, а також буклети, закладки, де може бути розміщена інформація про рейтингові книги, тематичні добірки кращих видань та ін.). Новим напрямком є створення буктрейлерів – коротких відеороликів за мотивами книг, які містять найяскравіші епізоди з них та візуалізують їх зміст.

Невід’ємною складовою «Інформаційного супермаркету» повинен стати курс «Інформаційна культура». Він має давати користувачам необхідну систему знань і навичок у здійсненні пошуку необхідної інформації як в традиційному, так і в електронному режимі;

вчити відбору, оцінці, систематизації і створенню якісної нової інформації.

Також для успішного впровадження проекту «Інформаційний супермаркет» необхідно розробити різномірні вправи для користувачів та індивідуальні завдання. Для цього можна використовувати віртуальні дошки та соціально-пошукові системи.

Новий підхід до створення бібліографічного продукту. Великий обсяг відомостей, доступних нині кожній людині, постійно змінює запити й потреби споживача інформації. Тому вивчення потреб користувачів набуває особливого значення: без нього бібліографічна робота втрачає будь-який сенс.

З метою вивчення потреб споживача інформації, як і раніше, використовують опитування, спостереження, облік читацького запиту, аналіз документації та статистичних показників. Впровадження в практику роботи різних Інтернет-проектів дозволяє використовувати й більш сучасні засоби опитування користувачів. Наприклад, оперативно провести анкетування можна, не тільки застосовуючи такий засіб зв'язку, як електронна пошта, але й шляхом заповнення онлайн-анкет. Також можна проводити моніторинг дискусій у спеціалізованих блогах, опитування чи голосування в соціальних мережах, вивчати популярні запити у мережі через спеціальні сервіси пошукових Інтернет-систем тощо.

Особливі можливості відкривають інформаційні технології для видання бібліографічної продукції. Сьогодні в автоматизованому режимі проводиться підготовка усіх видів документів оперативного інформування: списків для абонентів системи диференційованого забезпечення, електронних картотек статей із збірників та видань, що продовжуються, політематичних баз бібліографічних записів статей з періодичних видань як заміни традиційній систематичній картотеці статей та ін.

Наразі у всесвітній павутині міститься величезна кількість інформації, яка, безумовно, повинна знайти своє відображення у бібліографічних виданнях нового формату. Креативність та новизна

сучасної видавничої бібліографії – у формі подання матеріалу, додатковій фактографічній інформації. Сучасні бібліографічні видання містять відсилки до Інтернет-видань, мають друковані й електронні варіанти. Значимість бібліографічного видання підвищується в разі наявності анотованої інформації та «сигнального» інформування. До таких видань можна віднести бібліографічні посібники малих форм: закладки, буклети, флаєри, дайджести, досьє, бібліографічні або біобібліографічні нариси, путівники Інтернет-ресурсами.

Тематичні дайджести і досьє, як правило, характерні для роботи журналістів. Але ці види видань успішно використовують і в бібліографічній діяльності. Дайджести містять фрагменти текстів багатьох документів (цитати, витяги з оригінальних текстів, статистичні таблиці, конспекти, реферати), вибрані за визначеною темою, але не обтяжені зайвою інформацією. Формат дайджесту найкраще відповідає тенденції до швидкого засвоєння фактографічних відомостей.

Бібліографічний або біобібліографічний нарис містить унікальну первинну фактографічну або повнотекстову інформацію, уривки з творів письменників, цитати, висловлювання. У жанрі бібліографічного нарису найчастіше видаються посібники, присвячені певній особі, або ті, що містять бібліографічну інформацію краєзнавчої тематики. Бібліографічні нариси дають можливість детально висвітлити не тільки життя відомих історичних постатей, вони повертають багато забутих, викреслених з історії імен. Такі бібліографічні видання заслуговують на увагу, адже користувачі мають змогу відшукати потрібні документи, ті чи інші дані, витративши мінімум часу. Основним та актуальним тут є те, що, на відміну від інформації, отриманої з різних пошукових систем, тільки бібліографічна продукція може надати максимально релевантну інформацію.

З виникненням послуг Інтернет у бібліотеках з'явився новий жанр бібліографічних видань – вебліографічні посібники, які значно спрощують пошук інформації в мережі й доповнюють масив

отриманих даних з визначеної теми. Посібники містять не традиційні бібліографічні описи документів, а адреси сайтів, і створюються зазвичай внаслідок креативної діяльності бібліографів.

Крім того, широкого розповсюдження набуває електронна метабібліографія, яка створюється для інформування споживачів про наявність бібліографічних ресурсів і слугує цінним джерелом у процесі пошуку інформації як для користувачів, так і для професійних бібліографів.

Кардинально змінило підхід до роботи бібліографа створення комп'ютерних програм, призначених для роботи з бібліографічною інформацією – так званих бібліографічних менеджерів. Вони суттєво полегшують каталогізацію джерел, процес створення бібліографічного опису, складання бібліографічних матеріалів. Бібліографічні менеджери дозволяють зчитувати бібліографічну інформацію «на льоту», безпосередньо в процесі роботи з електронними базами періодичних видань, електронними каталогами та ін. Серед найбільш популярних бібліографічних менеджерів можна назвати Zotero, Biblioscape, Mendeley, Biblioexpress, Citavi, «БиблиоМастер».

Останнім часом підвищенню ефективності роботи бібліографа значно сприяють сервіси соціальних закладок, за допомогою яких можна максимально комфортно і продуктивно працювати зі знайденою в мережі інформацією. Соціальні закладки – аналог звичайних закладок в браузері, призначених для збереження тих сторінок, які сподобалися. Але, попри всю схожість, соціальні закладки відрізняються від звичайних. Звичайні закладки знаходяться на комп'ютері користувача, а соціальні – у мережі Інтернет, на спеціальному сервісі соціальних закладок. Соціальні закладки зберігають знайдену інформацію за лічені секунди, дозволяють поділитися знайденим з іншими користувачами і отримати доступ до свого профілю в соціальній мережі з будь-якої точки світу. Для багатьох закладки – безцінний ресурс, набір робочих інструментів, помічник у складанні власного списку пріоритетних проектів та синхронізації вибраних даних. Найпопулярніші сервіси соціальних закладок – Memori.ru,

Moemesto.ru, Bobrdobr.ru, Mister-wong.ru, WebMarks.ru, 100закладок.ru, Lopas.ru, MyScoop.ru; RuSpace.ru.

«Бібліотека 2.0»: вдосконалення бібліографічних послуг та продукту за участі користувача. Розглядаючи основні тенденції сучасної бібліотечно-бібліографічної практики, неможливо проігнорувати концепцію «Бібліотека 2.0», яка вже впроваджена в провідних бібліотеках світу. «Бібліотека 2.0» – новий спосіб надання бібліотечно-бібліографічних послуг за допомогою Інтернет-технологій, який полягає у створенні повнофункціонального онлайн-ого каталогу та наданні всім користувачам і всюди доступу до нього, причому з розширеними можливостями: коментуванням та внесенням пропозицій у каталогі (наприклад, на придбання потрібної літератури), віртуальним довідковим обслуговуванням, забезпеченням участі в проектах з покращення бібліотечно-бібліографічних послуг та ін.

У широкому сенсі «Бібліотека 2.0» – веб-інструмент, постійно зорієнтований на користувача, на розширення та вдосконалення послуг. У «Бібліотеці 2.0», відповідно до потреби користувачів, постійно оновлюються бібліотечні сервіси, створюються релевантні запитами бібліографічні продукти та ін. Стаючи активним учасником бібліотечних процесів, користувач матиме можливість отримувати бажане, а це, безперечно, дасть життя новому поколінню бібліотечно-бібліографічних послуг.

У більш вузькому сенсі цей новий веб-сервіс відкриває перед бібліотекою можливість підтримки тривалого інтересу до бібліотеки через постійне залучення користувачів до співпраці, привернення їх уваги до нових послуг, підвищення популярності рідко використовуваного фонду та «незаслужено забутої літератури».

Шляхи розвитку професійної креативності. Для підвищення рівня креативності бібліографічної роботи доцільно використовувати нові форми обговорення проблем, що виникають. Однією з них може стати аукціон інформаційних та бібліографічних проблем із використанням мережевих технологій.

Дієвими методами пошуку відповідей на складні питання та запровадження креативного підходу в роботу бібліографа стане застосування різноманітних технік мозкових штурмів у процесі колективного обговорення: традиційного (класичного) мозкового штурму, зворотного та тіньового мозкових штурмів, «Корабельної ради», методу Уолта Діснея. Усі вони спрямовані на стимулювання творчої активності учасників обговорення та пошук нестандартних підходів до вирішення проблем.

Нових ознак набуває і самопрезентація бібліографа за допомогою портфолію, у якому фіксується його досягнення за певний період часу. Створюються портфолію як на паперових носіях, так і в електронному форматі. Електронна версія, більш мобільна й гнучка, дозволяє застосовувати різне художнє оформлення, передбачає розміщення на різноманітних Інтернет-ресурсах тощо.

Бібліографічна діяльність – найбільш творча й актуальна з усіх видів бібліотечної роботи, а тому повинна удосконалюватися за рахунок креативних підходів й інноваційних форм подання інформації. Важливо розуміти, що бібліографічне обслуговування є стратегічно важливим процесом, помітним користувачам, які за рівнем інформаційного обслуговування визначають рівень бібліотеки в цілому.

«Залишаю свій слід у рідному краї»

Варвара Потуремець,

*завідувач науково-методичного
відділу Полтавської ОБЮ ім. О. Гончара*

Кожній інтелігентній людині має бути притаманна любов до рідного краю, «малої Батьківщини», як ми часто називаємо ту непомітну цяточку на карті, де з'явилися на світ. Чуття Вітчизни супроводжує нас усе життя. Максим Рильський писав: «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього. Хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не гідний пошани». Для того, щоб полюбити свій край, потрібно його знати.

Краєзнавча робота в бібліотеці – це виховання любові і дбайливого ставлення до рідної землі, поваги до народних традицій і звичаїв, фольклору, любові до рідної природи. Яскравим прикладом цього може слугувати бібліотека-філія № 1 ім. І. Приходька Кременчуцької міської ЦБС для дорослих, яка працює за програмою «Залишаю свій слід у рідному краю».

Відповідно до цієї програми, краєзнавча робота бібліотеки спрямована на:

- підвищення престижу бібліотеки, посилення інтересу до книги серед молоді;
- збільшення кількості читачів юнацького віку;
- залучення молоді до пошукової роботи;
- проведення спільних заходів з навчальними закладами мікрорайону.

Активна й різноманітна краєзнавча діяльність допомагає залучати до співпраці з бібліотекою широке коло громадськості: від найповажніших людей краю – науковців, підприємців, митців, журналістів – до студентів-волонтерів. Бібліотека має тісні зв'язки з

міською телерадіокомпанією та газетою «Вагонобудівник».

Основою роботи книгозбірні є її книжковий фонд. На сьогодні він становить 32 тис. примірників художньої та наукової літератури. Професіоналізм та ініціатива працівників створюють комфортні умови для більше ніж 2,5 тис. користувачів, у т. ч. 1 тис. юнацтва. У бібліотеці оформлено постійно діючу книжково-ілюстративну виставку «Мій Кременчук, моє квітуче місто. Моя Батьківщина, рідний край». На ній представлені видання, що відображають історію рідного краю, визначні місця Кременчука, Крюкова, розвиток економіки, культури та мистецтва мікрорайону.

Спільно зі студентами та старшокласниками бібліотекою здійснюється велика пошукова робота, результатом якої є створення оригінальних матеріалів на теми: «Минуле краю», «Символіка Полтавщини», «Наш край у роки Великої Вітчизняної війни», «Екологія: проблеми, рішення», «Культура та освіта Кременчука», «Літературний Кременчук». Книжкові фонди розкриваються за допомогою різних бібліотечних виставок, а саме: виставки-діалогу «Я хочу пізнати себе, свій родовід, свій край», виставки-подорожі «Стежками рідного краю», виставки-реклами «Нові матеріали про рідний край».

Працівниками бібліотеки проведено численні масові заходи краєзнавчої тематики:

- урок-панорама «Тут край моїх батьків»;
- заочна подорож «Краю мій лелечий»;
- краєзнавчий калейдоскоп «Захищаю те, що люблю»;
- літературні посиденьки «Я – людина рідної землі»;
- книжковий вернісаж «І на тих рушниках»;
- історико-літературна гра «Славетні імена в історії міста»;
- краєзнавчий турнір «Чи знаєш ти своє місто»;
- літературний круїз «Я в цьому місті живу, я це місто знаю» та

ін.

До 210-ї річниці Полтавської губернії бібліотекою підготовлено історичну подорож «Полтавщиною – на вітрилах часу».

Старшокласникам було представлено інформацію про те, якою була Полтавська губернія 210 років тому, котру доповнював відеоряд про сучасну Полтавщину, звучали вірші полтавської поетеси Марії Бойко. Кульмінацією стало театралізоване дійство про часи першого генерал-губернатора Полтавської губернії О. Б. Куракіна. Також звучали уривки з поеми «Наталка-Полтавка» І. П. Котляревського, неперевершений талант якого розцвів саме в цей час, твори Т. Г. Шевченка, написані ним під час перебування у нашому краї.

У книгозбірні велика увага надається морально-духовному вихованню молоді. І в цьому допомагає архієпископ Кременчуцький і Лубенський владика Миколай, який є частим гостем. Один із заходів був присвячений 125-річчю Свято-Успенського кафедрального Собору, який є основною церквою Кременчука. Бібліотекарі підготували цікаву розповідь про історію будівництва собору, складні часи, які він пережив. Поспілкуватися з владикою та прийняти участь у культурно-духовному заході виявила бажання молодь різного віку з навчальних закладів мікрорайону міста, у якому розташована бібліотека. Під час заходу виконувалися пасхальні пісні та вірші, виступав колектив скрипалів дитячої музичної школи. Інформація про цю зустріч з'явилася на сторінках місцевих газет «Вагонобудівник» і «Авто-Краз» та у випуску новин місцевого телеканалу.

Бібліотека має тісні зв'язки з Крюківським вагонобудівним заводом. Одна з експозицій бібліотеки присвячена видатній особистості, Герою Соціалістичної праці, почесному громадянину Кременчука, колишньому директору Крюківського вагонобудівного заводу І. М. Приходьку. Працівники бібліотеки-філії № 1 опанували нову форму роботи – проведення екскурсій експозицією. Молодь знайомиться з життєвим та трудовим шляхом видатного кременчужанина, особистості, яка залишила добрий слід на землі, прославила свою малу Батьківщину. Експозиція відкрилася в день святкування бібліотекою 60-річного ювілею, коли їй було присвоєно ім'я І. М. Приходька. На святі були присутні керівники міста, вагонобудівного

заводу, колеги, постійні читачі. Представники районної ради вручили бібліотекарям нагороди за сумлінну працю, вагомий внесок у примноження духовної спадщини району та міста, професіоналізм, творчий підхід до справи. Керівництво вагонобудівного заводу запланувало у 2013 р. провести капітальний ремонт приміщення бібліотеки, закупити нове бібліотечне обладнання, технічні засоби. Тож громадськість міста, мікрорайону чекає відкриття оновленої сучасної бібліотеки.

«Бібліосвітові» – 15!

Дорогі друзі, шановні колеги!

Щиро вітаємо ваш дружний і згуртований колектив із 15-річчям «Бібліосвіту»!

Без вісника нині важко уявити український бібліотечний простір. Він посідає гідне місце серед професійної преси країни.

Завдяки професіоналізму редакційної колеги інформаційний вісник став популярним виданням, що не втрачає новизни впродовж багатьох років. Йому довіряє широке коло вітчизняних бібліотечних фахівців. Він адресований творчим, відданим своїй справі професіоналам, які вірять у значимість своєї місії, і допомагає їм поважати свою професію і зберігати впевненість у собі.

«Бібліосвіт» формує в українському суспільстві бажаний образ бібліотек для юнацтва, сприяє прагненню кожної бібліотеки відповідати вимогам сучасності. Дякуємо, що ви розумієте потреби та очікування працівників бібліотек для юнацтва та молоді.

Нехай буде безмежним інформаційний океан креативних ідей на сторінках шанованого і такого необхідного для бібліотекарів видання! Високих вам злетів на бібліотечній хвилі!

*Колектив Дніпропетровської
обласної бібліотеки для молоді ім. М. Светлова*

Здоровий спосіб життя

Молоде покоління обирає здоровий спосіб життя

*Світлана Щерба,
головний бібліотекар відділу обслуговування
Вінницької ОБЮ*

Нинішній стан роботи з формування здорового способу життя молоді в Україні не можна вважати задовільним; іноді він навіть загрожує національній безпеці держави.

Так, 3 листопада 2010 р. у Верховній Раді України пройшли парламентські слухання «Молодь за здоровий спосіб життя», під час яких зазначалося, що в Україні формування здорового способу життя молоді має стати важливою соціально-економічною та гуманітарною складовою державної політики. Більшість молодих громадян стурбована умовами праці, навчання та відпочинку, власним матеріальним становищем, станом навколишнього середовища, доступністю та якістю медичного обслуговування.

Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2011 р. № 360-р, 2012 рік проголошено Роком спорту та здорового способу життя. Тому протягом минулого року бібліотечні заклади приділяли значну увагу питанням популяризації серед молоді здорового способу життя.

Зокрема, Вінницька обласна бібліотека для юнацтва в рамках Року спорту організувала виставку-діалог «Спорт, що об'єднує», спрямовану на популяризацію історії спортивних досягнень у світі й на Вінниччині та інформування про підготовку до Євро-2012 в Україні.

До Всесвітнього дня здоров'я було проведено день тематичного інформування «Молодь обирає здоровий спосіб життя» та інформаційну годину «Здоров'я сьогодні і на все життя».

Як відомо, здоров'я – найбільше багатство людини. Та часто

молодь не цінує його, псує шкідливими звичками, помилково вважаючи, що проблеми зі здоров'ям – далека перспектива.

З цього приводу народна мудрість говорить: «Бережи одяг, поки новий, а здоров'я, поки молодий». Про негативний вплив шкідливих звичок на здоров'я людини учням школи-лицею № 7 розповів провідний спеціаліст Вінницького міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Є. Козлов. Серед низки негативних чинників, що впливають на стан здоров'я, особливу увагу він приділив наркоманії. Молодь часто помиляється, вважаючи вживання наркотиків розвагою, способом перенесення у світ приємних відчуттів. Та з часом заручники наркотиків стають соціально небезпечними, нерідко хворіють на СНІД. Тож сподіваємося, що розмова про здоровий спосіб життя допоможе підростаючому поколінню зробити правильний життєвий вибір, сприятиме формуванню в нього здорових звичок, веденню правильного способу життя.

У філії бібліотеки було організовано виставку-мандрівку «На спортивній арені», яка під час проведення чемпіонату Європи з футболу пропонувала користувачам інформкалейдоскоп подій чемпіонату «Щоденник Євро-2012». Окрім того, введено нову рубрику «Євро-2012» у краєзнавчій картотеці.

У рамках Року спорту та здорового способу життя Вінницька ОБЮ надавала методичну допомогу бібліотекам області. Так, на запрошення працівників Бершадської районної бібліотеки головний бібліотекар відділу обслуговування С. Щерба підготувала консультацію «Молоде покоління обирає здоровий спосіб життя» та озвучила під час семінару «Співпраця бібліотек з установами села з формування в дітей, підлітків та молоді позитивної мотивації до здорового способу життя».

«Спортивні таланти Вінниччини» – таку назву мало чергове засідання літературно-мистецької світлиці «Подільська криниця». Його учасниками стали студенти-спортсмени будівельного технікуму та учні 8-11 класів приватної школи «Дельфін», на зустріч з якими прийшли молоді вінничанки, які займаються стрільбою

з пневматичної гвинтівки (майстер спорту міжнародного класу, неодноразова чемпіонка міжнародних змагань, бронзова призерка чемпіонату Європи Олесь Щерба та майстер спорту, призерка міжнародних змагань Олена Леснікова). Запрошені спортсменки розповіли присутнім про власні здобутки та перспективи, поділилися враженнями про участь у змаганнях. Зокрема, вони акцентували увагу слухачів на визначних спортивних подіях 2012 р. – Чемпіонаті Європи з футболу, Олімпійських та Паралімпійських іграх, чемпіонатах світу, Європи та України, під час яких наші спортсмени досягли неабияких результатів, ставлячи собі за мету вивести спорт Вінниччини на міжнародну арену.

Під час зустрічі із студентами будівельного технікуму було проведено анкетування «Я та фізична культура». Ми намагалися визначити ставлення молодих людей до фізичної культури, різних видів спорту та до здорового способу життя загалом.

Зважаючи на те, що 2013 рік Президентом України В. Януковичем проголошений Роком спорту та екології, діяльність бібліотеки в цьому напрямку продовжиться і надалі.

Соціологічні дослідження

Соціологічне дослідження «ВІЛ/СНІД – чума ХХ століття»

Максим Красій,

соціолог ДЗ «ДБУ для юнацтва»

Скільки про ВІЛ/СНІД не писали і не говорили, чомусь кожен із нас вважає, що ця хвороба існує деінде, тільки не поруч з нами – не в моєму місті чи селі, не в моїй області, не в моїй країні.

Проте статистика річ уперта. А вона свідчить про те, що Україна вже багато років лідирує за кількістю інфікованих ВІЛ/СНІД, а нині опинилася в трійці країн з найшвидшим розповсюдженням цієї хвороби.

То що ж це за недуга і звідки вона з'явилася? Перше повідомлення про нове захворювання було опубліковано 1981 р., в американському виданні «Щоденні повідомлення про захворюваність і смертність». Закономірно, що поява нового вірусу породила численні варіанти пояснення його походження.

На думку деяких вчених, вірус імунодефіциту людини походить від вірусу імунодефіциту зелених мавп. Обидва віруси дуже близькі за своєю генною будовою. Але як могла відбутися передача вірусу від мавпи до людини? Річ у тім, що багато племен Центральної Африки полюють на мавп і вживають у їжу їхнє м'ясо. Отже, зараження могло відбутися через ушкодження на шкірі мисливця, чи при вживанні сирого м'яса.

Інші вчені висловлюють думку, що видовий бар'єр було подолано внаслідок мутації мавпячого вірусу, викликаной радіаційним впливом. Адже в 1950-1960-ті рр. проводилися розробки ядерної зброї, і в екваторіальній зоні земної кулі відбулося різке підвищення радіаційного фону.

За третьою версією, ВІЛ створений штучно. Ще 1969 р. Пентагон розробив програму створення бактеріологічної зброї, здатної

придушувати імунну систему людини. В одному з науково-дослідних центрів США методом генної інженерії отримували нові види вірусів. Дослідження проводили на засуджених, що відбували довічний строк ув'язнення, в обмін на звільнення після завершення експерименту. Можливо, вихід цих засуджених на волю сприяв поширенню ВІЛ-інфекції серед населення. Ця версія побудована на збігові часу завершення експерименту з розробками такого виду бактеріологічної зброї та появою перших випадків СНІДу серед гомосексуалістів, причому саме в США і країнах Центральної Африки. Утім, переконливих об'єктивних чи документальних доказів на її підтвердження наразі немає.

Існує також гіпотеза, що вірус потрапив до організму людини під час розробки американськими вченими вакцини проти поліомієліту. На користь цієї версії говорить те, що осередки епідемії СНІДу співпали з місцями розробки вакцини.

Мало хто знає, що сьогодні існує чотири групи ВІЛ, з них два види (ВІЛ-1 та ВІЛ-2) зустрічаються у людей, а інші два (ВІЛ-3 та ВІЛ-4) – у мавп. У 1989 р. вчені відкрили ВІЛ-2. Він є менш небезпечним, ніж летальний ВІЛ-1, бо зустрічається у практично здорових людей.

У 1987 р. ВІЛ/ СНІД потрапив і до України. Можливо, він і раніше перебував на теренах нашої держави, але саме в цьому році його зареєстрували офіційно. Цього ж року 1 грудня оголосили днем боротьби зі СНІДом. Саме до цієї важливої дати ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва» провела анкетування.

Метою його було виявлення ставлення українських громадян до проблеми захворюваності ВІЛ/СНІДом та до його носіїв.

В опитуванні брав участь 61 респондент віком від 12 до 76 років. У процесі аналізу опитувані були розподілені на наступні вікові групи:

- 12-17 років – 33 % респондентів;
- 18-25 років – 48 % респондентів;
- 26-34 років – 3 % респондентів;

- 35 і більше – 16 % респондентів.

Ставлячи перше запитання, ми намагалися з'ясувати, чи є, на думку опитуваних, проблема захворюваності СНІДу актуальною в наш час. 91% респондентів погодилися з тим, що вона актуальна.

Складається враження, що більшість громадян замислюються над проблемою ВІЛ/СНІДу. Але чи насправді це так? Чи, можливо, думка ВІЛ/СНІД з'являється у людини лише тоді, коли їй нагадують про актуальність даної теми? Як бачимо, питань тут більше, ніж відповідей...

Наступне запитання мало скоріше профілактичний характер. У ньому було перераховано всі можливі способи передачі вірусу імунодефіциту. Слід зазначити що Україна лідирує за всіма показниками його розповсюдження. Майже всі респонденти (93 %) відповіли, що їм відомі ці способи. Це не дивно, адже благодійні організації виділяють немалі кошти на інформування населення. Проводиться багато відповідних акцій, концертів, знімаються соціальні реклами і т. д. Саме ефективність соціальних реклам ми намагалися виявити у другому запитанні: «Чи мали Ви можливість бачити соціальну рекламу з проблеми захворюваності віл СНІДом та чи допомогла вона Вам?». На це запитання:

- 74 % респондентів відповіли, що бачили рекламу, і вона їм допомогла;
- 16 % – що бачили, але вона не допомогла;
- лише 5 % відповіли, що не мали можливості побачити соціальну рекламу.

Під час аналізу цього і попереднього питання було помічено певну закономірність. З 16 % респондентів, які не зрозуміли соціальної реклами, переважну більшість складають люди старшого віку. Спочатку нас здивувало й те, що вони майже не знають шляхів розповсюдження вірусу (у кращому випадку їм відомі один-два способи). Але якщо замислитися, то в їхній час ця проблема не була такою актуальною. А що стосується нинішньої соціальної реклами, то вона в першу чергу спрямована на молодь.

Та чи готова молодь, і не тільки вона, допомагати людям, яких торкнулася ця проблема? Якщо вірити відповідям наших респондентів, то 52 % готові надавати допомогу на волонтерській основі (не знають, допомагали б чи ні, 25 % респондентів; 8 % вказали що вони би відмовилися допомагати). Слід зазначити, що переважну більшість із тих, хто готовий допомагати, складають жінки, що, мабуть, пояснюється їх більшою чутливістю та емоційністю. У цілому, це дуже не поганий результат. Але варто враховувати те, що участь у опитуванні брали лише відвідувачі ДБУ для юнацтва, тобто люди з досить високим рівнем культурного розвитку. Гадаємо, що, якби ми мали можливість опитати представників усіх верств населення, то результат якісно погіршився би.

У заключному запитанні ми намагалися з'ясувати, як ставляться респонденти до ВІЛ-інфікованих людей. У ньому було використано шкалу Лайкерта. Респондентам пропонували таблицю з однаковою кількістю позитивних та негативних суджень, які мають пряме відношення до ВІЛ-інфікованих людей. Відповідаючи, респонденти отримували певну кількість балів, на основі яких визначалося їхнє ставлення до інфікованих (позитивне, нейтральне або негативне).

Результати знову виявилися досить добрими: 79 % респондентів ставляться до ВІЛ-інфікованих позитивно, 18 % – нейтрально і лише 3 % негативно.

Отже, у цілому складається, як здається, втішна картина: більшість опитаних знайомі з проблемою і готові допомагати хворим. Але в Україні захворювання ВІЛ/СНІДом набуло масштабів епідемії. Багато хворих усвідомлює крах свого життя і безнадійно вдивляється в невизначене майбутнє. Кожну хвилину ці нещасні люди зіштовхуються не тільки з власним страхом, але і з нерозумінням з боку родичів, друзів, колег на роботі. Та й суспільство починає ставитися до них не як до звичайних людей, а як до заражених хронічною довічною інфекцією.

Тому сьогодні необхідно вирішити дві важливі проблеми:

– Як протистояти поширенню вірусу імунодефіциту людини?

– Як ставитися до людей, інфікованих ВІЛ?

Єдиний спосіб протистояти поширенню вірусу – зробити акцент на профілактику, а єдиним реальним способом профілактики як самої ВІЛ-інфекції, так і негативних її наслідків є зміна поведінки на безпечну або менш небезпечну. Першочергова увага має приділятися освітній роботі, особливо з молоддю.

Сьогодні в засобах масової інформації переважають повідомлення про статистику епідемії, найчастіше без будь-якого роз'яснення, що наганяє страх на населення. Читаючи газету або дивлячись телевізор, людина не повинна відчувати приреченості. Не повинно виникати паніки, яка ще ніколи до добра не доводила. Слід врахувати, що науці вдалося багато чого досягти. Завдяки глобальним епідеміологічним дослідженням з'ясовано, як вірус передається від людини до людини, існує можливість призупиняти розвиток вірусу в організмі. На щастя, шляхи передачі обмежені, отже, їх можна контролювати, а значить, стримувати поширення хвороби і запобігати йому. Усе залежить, головним чином, від свідомої поведінки людини.

Ставлення суспільства до людей, інфікованих ВІЛ, визначає успіх чи невдачу боротьби проти інфекції на національному рівні. Чим сильніше прагнемо ізолювати ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, тим сильніше вони будуть намагатися приховати свою хворобу. А це додатково збільшує ризик її розповсюдження, що й спостерігається зараз в Україні, і не тільки в ній.

Потрібно пам'ятати, що в першу чергу всі ми люди і маємо залишатися людьми.

**Проблеми в спілкуванні? No problems
(у контексті обслуговування користувачів)**

*Віра Цизман,
психолог ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

«Що скажете?» – «Сміливо!» – «В усіх є, а в них немає?» – «Повне розлучення» – «Не вірю» – «Не буду переконувати вас, краще поспілкуємося». По-перше, спілкування – складний процес взаємодії, тому нерозумно стверджувати, що немає проблем. Спілкування – це взаємодія, якій притаманні свої особливості.

Як часто, спостерігаючи за незнайомими людьми, ми звертаємо увагу на те, як вони говорять, слухають, рухаються. Одні це роблять імпульсивно, швидко, інші повільно, усе обмірковуючи. У спілкуванні одні, не дослухавши, починають перебивати, інші – більш стримані. Одним достатньо сказати кілька фраз, тоді як іншим усе треба «розкласти на полицях». Чому так? Тому, що всі ми маємо індивідуально-психологічні особистісні відмінності.

Що це за відмінності? І чи потрібно врахувати їх у процесі спілкування, взаємодії, у наданні послуг, у визначенні взаємної сумісності, при аналізі розвитку особистості?

Як глибоко ми знаємо себе? А інших? Чи замислюємося над цим під час спілкування один з одним? Мабуть, тільки тоді, коли виникає «Її Величність проблема». Не лякайтеся, саме проблема нам і потрібна.

Що ж робити? З чого почати? По-перше, заспокоїтися, зупинитися і подарувати собі кілька хвилин у компанії з психологом. Так, ви не помилилися. Уявімо такий діалог:

- Що Ви знаєте про себе?
- Я - Оксана.
- А ще?

- Люблю на самоті рано вранці пити каву.
- А ще?
- Люблю тварин...
- А ще?..

Один із клієнтів відповів дуже лаконічно: «Я – холерик!». Більшість своїх проблем у стосунках він пояснював з позиції «темпераменту», наполягаючи на тому, що змінити свій темперамент неможливо. «Отож сприймайте мене таким, який я є».

Чи потрібно про це знати Вам? Це Ваш вибір, а поки що пропоную познайомитися із загальною інформацією щодо типів темпераменту.

Люди з темпераментом холерика відрізняються підвищеною рухливістю, неврівноваженістю в поведінці, діях і вчинках. Вони, як правило, агресивні, запальні, прямолінійні в стосунках з іншими людьми, енергійні в діяльності, бойові, завзяті, легко і швидко роздратовуються. У людини з даним типом темпераменту спостерігаються різкі зміни досить глибоких і сильних емоційних переживань, що знаходять зовнішнє вираження в міміці, жестах, швидкій, уривчастій мові. Холерики продуктивні за умови неодноманітної роботи, необхідності швидкого прийняття ризикованих рішень за власною ініціативою.

Особи з сангвінічним типом темпераменту рухливі і врівноважені. Сангвінік – гарячий, дуже продуктивний, але тільки тоді, коли в нього багато цікавих справ, тобто є постійне збудження. Коли ж таких справ немає, він нудьгує, стає млявим. Нервові процеси у сангвініка дуже рухливі, що зумовлює швидку зміну збудження та гальмування. Для нього характерні легкість і швидкість виникнення нових почуттів та емоційних станів (горя, радості, ненависті, приязні тощо), які швидко змінюються і забуваються. Як правило, людина з даним темпераментом має гнучкий розум, дотепна. Вона безжурна, легко пристосовується до змінних умов життя, товариська, швидко знаходить контакт із людьми, підтримує хороший настрій у колективі. Охоче береться до живої справи, але не завжди

доводить її до кінця, може втратити інтерес до неї, особливо якщо ця справа вимагає терпіння і тривалої, копіткої праці.

Люди з темпераментом флегматика спокійні, врівноважені, наполегливі і завязті трудівники. Інертність нервових процесів у них створює умови для спокою і холонокровності. Флегматиків за будь-яких умов вивести із себе практично неможливо. Людина-флегматик у міру товариська, настрої її завжди рівний. Працездатна, вона ніколи не витрачає марно сил, розраховує їх наперед, справу зазвичай доводить до кінця, нову інформацію засвоює повільно, але ґрунтовно. Флегматику важко переключатися з однієї діяльності на іншу, пристосуватися до нових умов; міміка у нього невиразна.

Для людей з меланхолічним типом темпераменту характерна дуже висока емоційна чутливість; на відміну від флегматиків, вони дуже вразливі, швидко втомлюються. Рухи у них сповільнені. Емоційні переживання меланхоліків характеризуються великою глибиною, що часто накладає відбиток на особистість у цілому. Люди-меланхоліки дуже вразливі, нерішучі, тяжко переживають невдачі, кожному з яких сприймають як особисту трагедію. Меланхоліки відлюдкуваті, часто ніяковіють, почуваючи себе незручно, відчувають розгубленість і нерішучість.

Аналіз читачів бібліотеки – користувачів Інтернет-центру свідчить про те, що процес індивідуального обслуговування сьогодні вимагає від фахівців бібліотек додаткових знань, пошуку креативних методик спілкування, взаємодії з урахуванням психологічних особливостей кожного (включно з проявами девіантної поведінки).

Відкрита форма девіантної поведінки, або проблемна ситуація, – це порушення правил перебування в бібліотеці, правил користування Інтернет-центром, перебування в бібліотеці в неохайному виді, некоректність стосовно співробітників і обслуговуючого персоналу.

Закриті форми девіантної поведінки проявляються в псуванні і неповерненні книг, пошкодженні обладнання. Усе це має пряий

стосунок до виконання посадових обов'язків обслуговуючим персоналом, психологічного клімату та якості надання послуг, а також до психологічного стану персоналу.

Зрозуміло, що знання індивідуальних особливостей, основ психології роботи з людьми, конфліктології є дуже важливим для обслуговування читачів та для особистого розвитку самого персоналу.

Одна з форм набуття додаткових знань у сфері психології обслуговування читачів та менеджменту – інноваційні методики навчання (тренінги з елементами гри, семінари-дискусії спрямовані на самопізнання в контексті вирішення тієї або іншої проблеми). Вони організовуються на основі реальних проблемних питань, задач, завдань, ситуацій і розраховані як на обслуговуючий персонал, так і на читачів.

Самопізнання – досить цікавий процес, і Вам, безумовно, сподобаються позитивний настрій, який воно створює, а також уміння навчатись аналізувати, вдосконалювати і експериментувати.

Тож до зустрічі!

Полтавщина читає Олесь Гончара

*Вікторія Піскова,
провідний бібліотекар науково-методичного відділу,
Варвара Потуремець,
завідувач науково-методичного відділу Полтавської ОБЮ
ім. О. Гончара*

3 квітня 2013 р. українська громадськість відсвяткувала 95-ту річницю від дня народження Олесь Терентійовича Гончара. 18 лютого 1997 р., відзначаючи великі заслуги видатного письменника перед українським народом, Кабінет Міністрів України постановив присвоїти ім'я Олесь Гончара Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва. Олесь Гончар – гордість нашого краю, він уособлює Україну ХХ сторіччя. «Дякую Богові, що дав мені народитися українцем», – ці слова письменник занотував у своєму «Щоденнику» за кілька днів до відходу у вічність. Підкреслюючи непересічність постаті Олесь Терентійовича, бібліотека проводить цикл заходів, присвячених ювілею.

У день народження Олесь Гончара відбувся літературний вечір «Твоя зоря соборністю озветься», під час якого присутнім було запропоновано переглянути театралізовану постановку «Збережені сторінки життя» у виконанні акторів театру масових видовищ «Полтавські балаболки» при Малій академії мистецтв, а молодіжна театральна студія «І по всьому» показала уривок із славнозвісного роману «Собор».

Одне із чільних місць у творчості Олесь Гончара займає тема кохання. Тому бібліотекою створено бібліографічну розвідку «“Адже життя – це найперше любов...”: світ почуттів у житті і творчості Олесь Гончара», у якій на основі листів, щоденників, спогадів, літературознавчих матеріалів, окремих творів висвітлено найяскравіші

періоди особистого життя Олеся Гончара і розкрито вічну тему любові, яку письменник філософськи і художньо осмислив на високому мистецькому рівні. Назване видання було презентоване на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства» у м. Дніпропетровську заступником директора з науково-бібліотечної роботи С. В. Сичовою.

Складовою частиною відзначення ювілею стало підбиття підсумків обласного конкурсу літературної творчості молодих користувачів районних, міських та сільських бібліотек «Літературна молодіжна хвиля». Конкурс проходив з другої декади лютого до квітня 2013 р., метою його було виявлення обдарованої молоді, спонукання її до створення художніх творів різних жанрів (вірші, оповідання, есе), виховання у молоді патріотичних почуттів та переконань, любові до Батьківщини, гордості за свою країну, формування активної та свідомої життєвої позиції. У двох номінаціях конкурсу – «Поезія» і «Проза» – на розгляд журі було представлено 95 робіт. Організаційну роботу з проведення конкурсу здійснювали 55 бібліотек області, зокрема ЦМБ, ЦРБ, міські і сільські бібліотеки-філії. До складу журі ввійшли відомі в області літератори та працівники бібліотеки. Було визначено шість переможців (три в кожній номінації), котрі отримали дипломи відповідного ступеня і призи. Переможці конкурсу презентували на святі свої роботи, розповіли, чому їхня творчість присвячена рідній країні, полтавському краю, злободенним проблемам сьогодення, які слід вирішити. Маємо надію, що конкурс «Літературна молодіжна хвиля» стане для переможців поштовхом для нових творчих злетів і перемог.

Завершальним акордом конкурсу «Літературна молодіжна хвиля» стало урочисте зібрання з нагоди 95-ї річниці Олеся Терентійовича Гончара, що пройшло з надзвичайним піднесенням. На початку всі присутні переглянули відеоролик «Полтавщина читає Олеся Гончара», створений бібліотекою до ювілею. Символічно, що благословив урочистості Владика Афанасій, Єпископ Полтавський

і Харківський Української Автокефальної Православної Церкви. Він поділився спогадами про особисте спілкування з Олесем Терентійовичем, розповів про тепло душі, внутрішню чистоту й порядність письменника. З великим інтересом усі запрошені послушали поезії у виконанні самого автора, а також переглянули слайд-презентацію «Феномен Олесь Гончара», що дав можливість відчутти його незримую присутність у мистецькій вітальні.

Олесь Гончар покладав на молодь великі надії, тож не дивно, що його твори спонукають юнацтво до власної творчості. Гостями заходу були також і учасники нового творчого об'єднання «Полтавська поетична спільнота» при бібліотеці – активна обдарована молодь, що прагне до самовираження через слово.

Завершилися урочистості з нагоди 95-ї річниці Олесь Гончара духовним гімном українців «Боже великий, єдиний, нам Україну храни» у виконанні церковного хору. Напевне, саме в такі хвилини особливого загального піднесення наш славний земляк міг би повторити свої знаменні слова: «Дякую Богові, що дав мені народитися українцем».

Протягом усіх заходів, присвячених вшануванню пам'яті Олесь Гончара, бібліотека пропонувала відвідувачам різноманітні книжкові виставки, перегляди літератури, виставки газетно-журнальних статей, які популяризували творчість видатного письменника.

Дуже відрадно усвідомлювати, що хоч майстер уже і відійшов у вічність, але на зміну йому приходять нові покоління, які будуть орати літературну ниву, засівати її добром і щирим українським словом. Тож місія бібліотек сьогодні – знайти і підтримати ці молоді таланти, дати їм можливість винести на широкий загальний власні твори, повірити у власні сили.

Віртуальний світ і доля реальних родин

*Любов Драпалюк,
завідувач відділу зв'язків з громадськістю
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

12 квітня 2013 р. в приміщенні Укрінформу відбулася прес-конференція на тему «Віртуальна реальність: як допомогти родині вижити у сучасному світі». Захід був організований за ініціативою ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва» та Секції дитячої та системної сімейної психотерапії Київського осередку Української спілки психотерапевтів (УСП).

Сьогодні багато хто живе у віртуальному світі (Інтернет, телебачення тощо), що призводить до страждань дітей та/або їх батьків у світі реальному. Родини, у яких чоловік, дружина або хтось із дітей глибоко поринає у «віртуальність», існують скоріше формально або й руйнуються. Для вирішення цих проблем необхідно об'єднати зусилля державного і недержавного секторів із професійними сімейними психологами.

Мета заходу полягала в тому, щоб привернути увагу громадськості до поширення явища «занурення» дітей та батьків у віртуальну реальність, що масово впливає на українські родини. Крім того, учасники наголошували на необхідності залучення професійних психологів до налагодження стосунків між членами родини у реальному житті шляхом розв'язання конфліктів, засвоєння навичок конструктивної комунікації. Йшлося про створення атмосфери взаємоповаги та підтримки, підвищення значущості кожного члена сім'ї.

ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва» виконує місію консолідації зусиль державних і недержавних установ щодо обговорення та пошуку шляхів вирішення суспільних проблем. Однією із

задач такої діяльності є популяризація цінності сім'ї як соціального інституту.

У прес-конференції взяли участь Олена Добродняк, голова Секції системної сімейної психотерапії УСП; Володимир Миколенко, голова Секції системної сімейної психотерапії Київського осередку УСП; Олена Бикова, голова Секції дитячої психотерапії Київського осередку УСП; Георгій Саприкін, директор ДЗ «ДБУ для юнацтва», кандидат педагогічних наук, доцент; Андрій Мішин, директор Державного інституту сімейної політики, кандидат політичних наук; представники Державної соціальної служби для молоді та служби у справах дітей виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) та Архімандрит Іоасаф, перший заступник голови Синодального відділу у справах молоді Української православної церкви, військовий священник та православний психолог.

Після всебічного розгляду питання слово взяли запрошені учасники. Було висловлено різні точки зору, що, оскільки прогрес є неминучим, варто знаходити шляхи гармонійного розвитку особистості, не відмовляючись від новітніх технологій. Знайшла свій вираз і думка про беззаперечну шкідливість мережевих комунікацій, які заміщують реальне спілкування, переносючи людину у світ ілюзій.

Учасники та гості прес-конференції заповнили анкети, у яких визначили питання, які хотіли б обговорити в подальшому:

- питання підліткового алкоголізму, паління та залежностей, пов'язаних із проблемами віртуального світу;
- питання пріоритетності книги у навчанні порівняно з електронними ресурсами;
- причини захоплення спілкуванням у соціальних мережах;
- чинники, які призводять до того, що комп'ютер віддаляє людину від середовища;
- альтернативи віртуальній залежності на державному рівні;
- проблеми сім'ї у реальному світі;
- телебачення і психічне здоров'я суспільства;

■ можливість широкої популяризації психологічних знань серед батьків.

Ці та інші питання актуальні, як ніколи, оскільки в сучасному світі консультації сімейного психолога потрібні майже кожній родині. Вирішувати їх потрібно разом, із розумом та за допомогою психолога.

Учасники прес-конференції лише почали відповідати на поставлені запитання, але її можна вважати хорошим початком.

15 років на службі бібліотек для юнацтва

Наталія Гуцул,

*завідувач відділу інформаційно-бібліографічної роботи
ДЗ «ДБУ для юнацтва»*

Під такою назвою 19 квітня 2013 р. відбулася відеозустріч з нагоди 15-річного ювілею інформаційного вісника «Бібліосвіт». У ній взяли участь представники бібліотек східного регіону – Донецької, Луганської, Харківської ОБЮ, Дніпропетровської ОБМ ім. М. Светлова, Сумської ОУНБ ім. Н. Крупської. Ініціатором зустрічі була Державна бібліотека України для юнацтва.

Відкрив захід директор Державної бібліотеки України для юнацтва Г. А. Саприкін. Висловивши свою думку щодо стану підготовки та виходу «Бібліосвіту», подякувавши редакційній колегії та відзначивши географічне поширення вісника, він побажав юнацьким бібліотекам розквіту, бо це є запорукою накопичення професійного досвіду, гідного відображення у виданні.

Далі заступник директора з наукової роботи Т. П. Сопова детально розповіла про етапи створення та розвитку вісника, навела дані про внесок окремих бібліотек та авторів у видання. Зокрема, протягом 15 років вийшло 45 випусків «Бібліосвіту», у яких надруковано 555 публікацій (ОБЮ – 282, ДБУ для юнацтва – 196, інші – 77). Найактивнішими дописувачами були фахівці Рівненської ОБЮ (34 статті), Кіровоградської ОБЮ (28), Луганської ОБЮ (23), Львівської ОБЮ (19), Тернопільської ОБМ (18), Вінницької, Волинської, Донецької, Житомирської, Херсонської, Черкаської ОБЮ (12-15). Найактивнішими авторами впродовж 15 років були: С. Аладжальян, М. Вербець, І. Вовнюк, Ю. Ворона, Л. Гук, С. Кравченко, Н. Кикоть, Є. Кулик, Я. Коцур, М. Мах, Т. Нікітінська, Л. Савенко, Г. Саприкін, Т. Сопова, О. Федоренко, Н. Філахтова.

Виступили також Т. М. Прокошева, Ю. А. Ворона, А. М. Зубар, Т. О. Якушко, С. О. Чачко, які своєю працею перетворили «Бібліосвіт» на змістовне й цікаве професійне видання.

Після виступів киян слово було надано фахівцям із обласних бібліотек. Першою привітала колег з ювілеєм інформаційного вісника заступник директора з питань менеджменту та інноваційних технологій Луганської ОБЮ І. В. Морозюк, яка від колективу внесла пропозиції: перетворити вісник на передплатне видання та ввести рубрику «Найцікавіші матеріали та заходи юнацьких бібліотек».

Директор Дніпропетровської ОБМ ім. М. Светлова О. Л. Матюхіна також поздоровила «Бібліосвіт» з річницею та запропонувала вміщувати у виданні більше ілюстрацій, а її заступник Т. М. Сафронова зачитала кілька слоганів, створених працівниками юнацьких бібліотек Дніпропетровщини:

*Наш «Бібліосвіт» –
Це інформації світ,
Це думки про майбуття
Бібліотечного життя.
Київський вісник
Нам майже рідня
Без нього –
Жодного дня!
15 років – це юнацтва вік
Квітуй, зростай «Бібліосвіт»!!!*

До привітань приєдналася директор Донецької ОБЮ В. Д. Нікуліна разом зі своїми співробітниками. Вони винесли на обговорення аудиторії великий перелік можливих постійних рубрик:

Професійна творчість молодих бібліотекарів юнацьких бібліотек;

Молодіжна ініціатива на бібліотечній території;

Події у бібліотеках;

Історія успіху наших користувачів;

Персона;

*Знайомтесь: молодий український автор;
Всеукраїнська молодіжна акція.*

Привітали «Бібліосвіт» зі святом і працівники Сумської обласної універсальної наукової бібліотеки та Харківської обласної бібліотеки для юнацтва. Керівники книгозбірень побажали успіху, процвітання та довголіття інформаційному віснику та всім, хто причетний до його створення.

Учасники відеозустрічі пообіцяли надавати у вісник статті, цікаві матеріали, ділитися на його сторінках досвідом своєї роботи.

Перша віртуальна зустріч пройшла у теплій та невимушеній атмосфері, була цікавою і насиченою новими ідеями, пропозиціями та зауваженнями. Вона ще більше зміцнила професійну єдність фахівців юнацьких бібліотек. Діалог між колегами закінчився побажаннями проводити такі зустрічі частіше.

І продовження не забарилося...

24 травня 2013 р. відбулася друга відеозустріч з нагоди 15-річчя інформаційного вісника «Бібліосвіт» за участі Вінницької, Волинської, Черкаської ОБЮ ім. В. Симоненка, Рівненської, Тернопільської ОБМ. На заході, котрий, як і попередній, проводився за ініціативи ДБУ для юнацтва, були присутні також фахівці відділів обслуговування обласних бібліотек для юнацтва та молоді, які приїхали на проблемне навчання «Бібліотека для юнацтва у відкритому інформаційному просторі» у м. Києві.

Зустріч розпочалася привітанням директора ДБУ для юнацтва Г. А. Саприкіна. Він подякував колегам із юнацьких бібліотек за активну співпрацю у створенні та наповненні вісника, побажав успіху і процвітання надалі. Потім слово було надано заступнику директора з науково-методичної роботи Т. П. Соповій, яка, навівши статистичні дані щодо розвитку «Бібліосвіту» та вміщених у ньому статей, згадала про тих, хто стояв у витоків вісника.

На захід був запрошений один із них – Л. І. Бейліс, автор ідеї видання. Він розповів про історію створення «Бібліосвіту» і на закінчення своєї промови побажав усім здоров'я та натхнення в роботі.

Також висловився один із нинішніх редакторів вісника С. О Чачко. Він сказав про те, що матеріали, які надходять до редакції з областей, часто дозволяють і самим редакторам по-новому, більш глибоко осягнути деякі аспекти бібліотечної справи.

Далі висловили свої думки та побажання учасники відеозустрічі з регіонів. Усі вони одностайно запропонували щоб «Бібліосвіт»:

- був передплатним виданням;
- з'являвся не тільки в друкованому варіанті, але й в електронному (на диску);
- виходив більшим тиражем.

Також висувалася пропозиція, щоб у додатку до вісника, хоча б в електронному вигляді, містилися методико-бібліографічні матеріали обласних бібліотек для юнацтва та молоді. Працівники Рівненської бібліотеки для молоді пояснили це тим, що вісник використовують не тільки працівники бібліотеки, а й викладачі училищ і університетів культури, а також студенти бібліотечних спеціальностей. Крім того, вони акцентували увагу на необхідності друкувати на сторінках вісника більше методичних матеріалів.

Приєдналися до вітань із ювілеєм і працівники Волинської обласної бібліотеки для юнацтва на чолі із заступником директора А. С. Єфремовою, яка, у свою чергу, розповіла про те, як використовується «Бібліосвіт» у їхньому регіоні. Вона надала слово також завідувачу відділу методико-соціологічної роботи та менеджменту К. А. Приймі, завідувачу відділу інформаційно-бібліографічної та консультативної роботи Н. А. Ількевич, головному методисту З. Г. Корчинській (кожна з них висловила власні міркування щодо покращення змісту й оформлення вісника).

Директор Тернопільської обласної бібліотеки для молоді Л. С. Гук разом зі своїми колегами теж приєдналася до привітань та висловила побажання включити до вісника рубрику «Для молодих бібліотечних працівників». Не менш щирими і яскравими були привітання працівників Львівської обласної бібліотеки для юнацтва в особі завідувача науково-методичного відділу І. М. Вовнюк.

Що стосується співробітників Черкаської ОБЮ ім. В. Симоненка, то вони внесли пропозиції, щоб на сторінках вісника було більше методичних порад, консультивно-регламентуючих документів для бібліотек, консультацій з обліку віртуальних користувачів і, взагалі, консультацій і порад колег з ДБУ для юнацтва, а також щоб був висвітлений досвід російських колег.

Останньою приєдналася до відеозустрічі Вінницька ОБЮ. Її директор Т. О. Пісна та заступник директора О. В. Мундір побажали всім процвітання, натхнення і всього, всього, всього найкращого і запропонували, щоб рубрика «Методичні поради» була постійною.

Друга зустріч, як і перша, пройшла в дружній і невимушеній атмосфері. Члени редакційної колегії почули пропозиції та побажання і пообіцяли розглянути їх якомога скоріше. Кожен із учасників відеозустрічі почув для себе щось цікаве й нове. Закінчився захід з побажанням нових зустрічей...

Ніч у бібліотеці: як усе відбувалося

*Наталія Коваленко,
заступник директора,
Олександра Войткус,
бібліотекар Донецької ОБЮ*

У ніч з 19 на 20 квітня бібліотека перетворилася на справжню комунальну квартиру, у якій живуть поети, фотографи, музиканти, артисти, колекціонери та інший творчий люд. Серед мешканців були: відповідальний кербуд (директор бібліотеки Валентина Дмитрівна Нікуліна), суворі і непохитні дружинники Вадик та Сашко, гостинна чергова по кухні, майстер на всі руки Михалич, надзвичайно серйозна піонервожата, веселі та непосидючі масовики-затійники і, звичайно, колоритна тьотя Соня, яка «от прямо зараз навчить усіх жити». І куди ж у комуналці без старенького патефона, смачного чаювання та домашнього салону краси!

Це дивовижне перевтілення відбулося в межах масштабної міжнародної мережевої акції «Бібліоніч», започаткованої нашими російськими колегами. У Донецьку подібне дійство відбувалося вперше. До цієї події колектив бібліотеки напружено і ретельно готувався цілих два місяці: методом «мозкового штурму» розроблялися загальна концепція і сценарій проведення, декілька разів обговорювалася кожна деталь свята. Ідею з комунальною квартирою було обрано тому, що до участі були запрошені обдарована молодь та різнопланові творчі молодіжні колективи, об'єднати які було можливо лише у межах так званого «квартирника». Особлива увага приділялася безпеці юнацтва: проведення заходу було погоджено з районним відділом внутрішніх справ і медичним закладом.

Програма «Ночі» була дуже насиченою і різноманітною. Відвідувачі мали можливість послухати «живий» виступ джаз-рок

групи «Фрідом», переглянути короткометражки донецьких режисерів, присвячені взаємодії суспільства й особистості, познайомитися з Центром японської культури «Аматерасу» (у тому числі з японськими іграми), долучитися до традиції китайської чайної церемонії, взяти участь у майстер-класі з вайрворку та позмагатися у фотоконкурсі «Миттєвості бібліоночі».

Український розмовний клуб, який вже півроку функціонує на базі бібліотеки і користується небувалою популярністю серед донецької молоді, проводив надзвичайно цікаву літературну гру, учасником якої міг стати кожен бажаючий. Виступили в «Ночі» і дві відомі молоді донецькі поетеси: Ганна Ревякіна, яка презентувала свою нову книгу, і Геллада Самойленко. Актори драматичного гуртка малих форм «Рампа» Центру дитячої та юнацької творчості Ворошиловського району просто підкорили глядачів сценами з вистави «За двома зайцями». Не залишилися осторонь і шанувальники масових настільних ігор: увесь вечір у нашій «комуналці» гостювали дівчата та хлопці з «Мосігри». Великою увагою користувалися виставка стендових моделей військової техніки від Дмитра Коломитцева, книжкова виставка-інсталяція «Це – комунальна квартира, це – комунальна країна» та буккросинг, що проходив під гаслом «Бібліоноч: бери книгу – беги прочь!». Феєричності та відтінку легкої божевільності (у хорошому розумінні цього слова) надали заходу фотопроєкт-перфоманс «Народження ночі» та фотовиставка «Весняні видіння» Андрія Парахіна.

Цієї ночі до нас завітали понад 350 чоловік, з яких майже 200 стали користувачами бібліотеки. Останні відвідувачі залишили стіни бібліотеки о шостій ранку. Про те, як усе відбувалося, можна написати дуже і дуже багато, але краще про це розкажуть відгуки самих учасників цієї акції.

Авторську стилістику повністю збережено.

«Ігри, фільми, вірші – усе це добре. Але мене вразило не це. Не музика, не костюми, не театри. Вразили люди. Відвідувачі заходу. Ви надзвичайні! Просто надзвичайні! Яким би слабким не

був виступ, ви аплодуєте. Ще гірший – аплодуєте. «Давайте пограємо!» І ви граєте. Об 11-й вечора. О 2-й ночі. На світанні танцюєте на другому диханні. Я в захопленні саме від людей. Усе так чудово вийшло саме завдяки відкритості й вашій присутності.

І велика подяка бібліотеці!

Не розумію, навіщо їм це – не спати вночі. А хтось спік пироги. Причепурилися. Посміхалися. Чаєм пригощали. Просто – апофеоз людяності, концентрація добродушності. Я цілком задоволена. І дуже рада» (Аня Насадюк).

«Приєднуюся до слів Ані. Було неймовірно добре, тепло, радісно, світло, вільно. Чай і печиво – ура! Пісні – ура! Ігри – ура! І за що нам таке щастя раптом серед буденності? Дякую дорогих самовідданих бібліотекарів – велика помаранчева вам подяка, дорогі, красиві люди!!!! Будь ласка, давайте ще раз так зустрінемося. Можна їжу у складчину, обов'язки розподілити між присутніми. Але ж тільки давайте ще – благаю!!!!» (Аліна Твердюк).

Бібліотека вже декілька років працює як інформаційно-дозвіл-левий молодіжний центр. І «Бібліоніч» ще раз підтвердила, що ми обрали правильний шлях. Колектив бібліотеки намагатиметься й надалі проводити подібні акції і робити все можливе, щоб вони були ще більш різноманітними і цікавими!

І, наостанок, побажання всім-всім-всім і кожному, хто весело і цікаво не спав з нами в цю ніч, а також всім, хто хоче приєднатися до нашої гостинної комуналки в майбутньому:

Будь веселым, смейся, прыгай,

Песни пой среди цветов,

Но склонитъ лицо над книгой

Будь готов!

Всегда готов!

Відеоролик про захід можна переглянути на YouTube

Костомаровські читання на Прилуччині

(до 195-ї річниці з дня народження Миколи Івановича Костомарова)

Ганна Лобода,

*методист КЗ «Обласна бібліотека для юнацтва»
Чернігівської обласної ради*

Працівники юнацького відділу Прилуцької ЦРБ завжди роблять основну ставку на пошук та поширення інформації, що сприяє духовному розвитку особистості, виховує повагу до рідного краю та гордість його історією. При цьому вони користуються широким арсеналом форм роботи, які викликають у читачів позитивні емоції, активізують їхню уяву, пробуджують інтерес до предмету розмови. Отже, молодь вважає бібліотеку місцем, де можна цікаво та корисно провести свій особистий час.

Враховуючи інтерес молоді до історії, життя відомих людей краю, бібліотекарі підготували низку заходів, присвячених 195-й річниці з дня народження Миколи Івановича Костомарова, відомого українського та російського історика, етнографа, письменника і критика, який 10 років свого життя прожив у с. Дідівці на Прилуччині.

З нагоди цієї дати в читальній залі Прилуцької ЦРБ відбувся День інформації «Садиба творчості й доброти». Увазі відвідувачів було запропоновано: бесіду-діалог «Микола Іванович Костомаров і Прилуччина», книжкову виставку «Микола Костомаров і Дідівці», перегляд літератури з фондів книгозбірні. Під час інформаційної години «Микола Костомаров: віхи життя і творчості» члени краєзнавчого клубу «Витоки» та клубу «Духовні роси» відкрили для себе нові сторінки з життя вченого, прослухавши виступ історика-краєзнавця А. Г. Риженка та переглянувши фільм «Сон Аліни Костомарової» студії «ВіАТЕЛ». Молодь щиро зацікавилася предметом розмови. Зверталася увага як на сумні (переслідування,

перебування в засланні), так і на світлі сторінки життя М. Костомарова – на те, що він кохав і був коханим, зазнав радощів творчості і спілкування з людьми, та тільки в останні роки одружився з коханою.

На традиційних Костомаровських читаннях «М. Костомаров – знакова постать доби українського відродження ХІХ ст.», що проходили в приміщенні районної адміністрації, виступила директор Прилуцької ЦБС Л. І. Левченко, яка презентувала книгу О. Савона «Дідівці. Садиба творчості і доброти». Експонувалися бібліотечна виставка та виставка старовинного мережива, підготовлені працівниками ЦРБ, виставка старих видань творів М. Костомарова з фондів Прилуцького краєзнавчого музею. Бібліотеку відвідали науковці інституту історії Національної Академії наук України, історико-культурного заповідника «Качанівка», місцеві краєзнавці.

Програма Костомаровських читань продовжилася в с. Дідівці. У фойє Будинку культури гостям було запропоновано етно-виставку «Красою душу напої», на якій експонувалися зразки старовинного одягу та рушники початку ХХ ст., зібрані з усього району. В інформаційній зоні було представлено викладку літератури «Прилуччина» та фотоальбом з історії села Дідівці, що свідчили про любов Костомарова до цього краю.

Давно вже в селі не було такого свята. Студенти гуманітарно-педагогічного коледжу ім. І. Я. Франка, члени краєзнавчого клубу «Витоки», підкорили присутніх палким костомаровським словом, народною піснею. Серця присутніх завмирили від сумного голосіння скрипки. Особливо припали до душі глядачам уривки з твору М. Костомарова «Чернігівка», виконані в супроводі бандури. Демонстрували свої вміння представники прилуцького козацтва, які не відчували ні гостроти битого скла, ні колючо-ріжучого металу. Їм скорялися шаблі та списи, булави та колоди. Отже, свято викликало безліч емоцій.

Та найголовніше те, що відвідувачі отримали корисну інформацію, а бібліотека – нових читачів.

Правова культура як чинник активної громадянської позиції

Марина Максименко,

провідний методист Полтавської ОБЮ ім. О. Гончара

**У того, хто вирішить вивчити всі закони,
не залишиться часу їх порушувати.**

Й. В. Гете

Демократичні перетворення у нашій державі, які сприяють підвищенню активності особи як суб'єкта суспільних відносин, вимагають глибокого розуміння кожною молодою людиною суспільно-політичних подій, що відбуваються в Україні, та усвідомлення необхідності дотримуватися законів.

Осягнути сутність найважливіших суспільно-правових явищ та призначення основних галузей права, правильно зрозуміти їх зміст і спрямованість, отже, сформувати правові орієнтири своєї повсякденної поведінки допомагає юнацтву та молоді правознавчий клуб «Феміда», що працює на базі Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олеся Гончара.

У рамках відзначення 10-річного ювілею цього клубу 14 травня 2013 р. відбувся круглий стіл «Проблеми молоді – проблеми держави. Кримінальна відповідальність неповнолітніх» і було відкрито приймальню Всеукраїнської спеціальної колегії з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю у Полтавській області з надання правової допомоги населенню.

Директор Полтавської ОБЮ ім. О. Гончара І. В. Балибіна наголосила на важливості співпраці між бібліотекою та громадськими організаціями задля підвищення рівня правової культури молоді.

Громадська приймальня Всеукраїнської спеціальної колегії з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю у Полтавській області надаватиме користувачам бібліотеки можливість

безоплатно отримувати консультації та роз'яснення з усіх галузей чинного законодавства щодо захисту їх законних прав та свобод.

Приймальня розпочне роботу у відділі читальних залів і працюватиме щочетверга з 10 до 12 години. Спеціалісти надаватимуть юридичні консультації та послуги стосовно складання заяв, скарг та інших документів правового характеру. Громадська приймальня забезпечена найновішими друкованими виданнями юридичного спрямування.

Круглий стіл відбувся за участі представників органів державної влади, працівників правоохоронних органів, старшокласників ЗОШ № 5, що є учасниками правознавчого клубу «Феміда».

На початку роботи круглого столу, заступник начальника – начальник відділу охорони культурної спадщини та культурної політики управління культури Полтавської обласної державної адміністрації В. В. Вождаєнко окреслила пріоритети правової освіти серед молоді, визначила важливість проведення подібних заходів.

Під час заходу обговорювалися питання кримінальної відповідальності та факторів, що впливають на зростання злочинності серед неповнолітніх, зокрема, настання відповідальності за скоєні злочини, особливості правосуддя для неповнолітніх, місця відбування покарання, профілактика злочинів тощо.

Про низький рівень правової культури та методи подолання правового нігілізму серед молоді говорила провідний спеціаліст відділу правової роботи, правової освіти та державної реєстрації нормативно-правових актів Головного управління юстиції у Полтавській області В. Л. Мосієнко.

Координатор проекту «Розуміємо права людини», вчитель історії та правознавства А. В. Кінаш, ознайомив присутніх з діяльністю Всеукраїнських правознавчих виставок, мета яких донести до молоді важливість знання та розуміння прав людини у сучасному суспільстві.

У правовому вихованні молоді неможливо обійти питання

корупції. Про ставлення до корумпованості держави і суспільства та про запобігання їй поширенню говорив керівник регіонального управління Всеукраїнської Спеціальної Колегії з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю О. І. Ковжого.

Більшість неповнолітніх, які стають на шлях правопорушень, не замислюються про відповідальність за скоєні ними діяння. Про застосування практики примусових виховних заходів, надання відстрочки виконання вироку, умовного засудження та адміністративні покарання розповів присутнім в. о. начальника кримінальної міліції у справах неповнолітніх Ленінського РВВС м. Полтави О. В. Любченко.

Учасники правознавчого клубу «Феміда» цікавилися долею неповнолітніх, що опинилися сьогодні у місцях позбавлення волі. Їй присвятив свій виступ заступник начальника слідчого ізолятора м. Полтави С. В. Пойдьом.

Молоді учасники круглого столу запитували адвокатів юридичної служби «Юрпол» про права неповнолітніх у разі затримання, розслідування та порушення кримінальної справи і отримали ґрунтовні відповіді.

Сьогодні актуальною є інформація щодо запровадження біо-метричних паспортів для громадян України. Особливості та процедуру оформлення біометричних документів розтлумачила спеціаліст з міграційного права Т. О. Пістряк.

Круглий стіл супроводжувався тематичною слайд-презентацією. Присутні мали змогу переглянути фрагмент фільму створеного за підтримки Українського Державного департаменту з питань виконання покарань у Полтавській області. Захід доповнювали тематичні виставки «Держава і молодь: відповідальність взаємна» та «Сучасна молодь – турбота і надія держави».

Учасники заходу висловили сподівання, що подібні зустрічі й надалі привертатимуть увагу небайдужих до проблем сучасної молоді у правовому полі і допоможуть попередити вчинення суспільно небезпечних діянь неповнолітніми.

Шотланський центр оповідей

Шотландський центр оповідей – це громадська споруда, збудована за проектом архітекторів із майстерні Малколма Фрезера. За проєкт цього центру, розташованого посередині «Королівської милі» в Единбурзі, будівничі отримали премію.

До складу центру входять: історичний Будинок Джона Нокса, Театр Незербоу на 99 місць, а також Бібліотеку ім. Джона Маккея Брауна. Центр здійснює координацію діяльності Шотландської мережі оповідей. У світлому і наповненому повітрям Дворі оповідей, відкритому для вільного доступу публіки, знаходяться постійна виставка «Шотландські оповідання», адаптована, зокрема, для дітей, і тимчасові експозиції. Із задоволенням повідомляємо, що в зоні виставок і експозицій забезпечено відповідні можливості для догляду за немовлятами, а також для сліпих (абетка Брайля) та глухих.

У книжково-подарунковому магазині, що міститься в кіосках у Будинку Джона Нокса, можна придбати різноманітні книжки, CD та інші ресурси, присвячені оповідам.

У кав'ярні оповідей можна скуштувати смачні ланчі домашнього виготовлення, каву і бутерброди, а також вино й пиво та страви із спеціального дитячого меню. Центр – це затишне місце для зустрічей із друзями, поглиблення знань про багату спадщину шотландських оповідань та занурення в їх магію.

Будинок Джона Нокса

Шотландський центр оповідей роз-

міщується у найдавнішому помешканні в Единбурзі, помешкання придворного ювеліра королеви Марії Шотландської і місце, у якому кінець-кінцем знайшла прихисток найзагадковіша шотландська релігійна ікона. Відвідавши його, ви можете наблизитися до найдраматичніших конфліктів в історії країни, постояти там, де стояли персонажі шотландської історії і послухати оповідання їх власними словами.

Магія живих оповідань...

Якщо ви замислилися над тим, де провести вечір, розважитися разом із сім'єю або отримати можливість дізнатися більше про шотландські оповідання та мистецтво розповіді, краще за все розпочати саме з Шотландського центру оповідей.

Ми презентуємо захоплюючу програму оповідей наживо, театральних вистав та ознайомлення з відповідною літературою, а також виставки візуального мистецтва, майстер-класи і навчальні заходи. Наша програма спрямована на просування оповідей як яскравої сучасної художньої форми і на забезпечення кожному можливостей гідно оцінити багатющу спадщину шотландських оповідань.

Ми проводимо регулярні фестивалі оповідань, сезонні та одnorазові заходи.

http://www.scottishstorytellingcentre.co.uk/centre/scottish_storytelling_centre.asp

Вимоги щодо подання статей до інформаційного вісника

Вказати назву статті, ім'я, прізвище автора(ів) повністю, назву організації, посаду, наукове звання (за наявності).

Статті приймаються українською та російською (з наступним перекладом українською) мовами.

Подати коротку анотацію до статті (не більше 700 символів).

Статті приймаються тільки в електронній формі, у форматах WordforWindows, MSWord або ASCII. Обсяг статті разом з анотацією, малюнками, додатками, фотографіями формату А4 не більше 6 сторінок. Розмір шрифту – 16, інтервал – одинарний.

Статті не повинні бути раніше опубліковані. Перевага надаватиметься проблемним статтям, що розкривають актуальні питання бібліотек для юнацтва та молоді, системи бібліотек або в цілому бібліотечної справи.

Статті надсилати до редколегії вісника електронною поштою на адресу: **metoda2007@rambler.ru**.

Рішення про публікацію статей приймається редакційною колегією.

БІБЛІОСВІТ

Інформаційний вісник №2 (46) 2013

Заснований у 1999 році

Редакційна колегія: Г. Саприкін (голова редкол.), Т. Сопова
(відп. ред.), О. Виногорова, Т. Якушко

Редактори: С. Чачко, В. Кучерява, Н. Лінкевич

Комп'ютерна верстка І. Болесевич

Засновник – ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва»
Виходить чотири рази на рік
Підписано до друку 14.06.2013. Зам. № 184. стор. Тираж 100 пр.
Просп. Перемоги, 60, м. Київ, 03057
<http://www.4uth.gov.ua>
E-mail: inform@4uth.gov.ua